

ADEILADU MODEL GWEITHLU DELWEDDU GIG CYMRU

Strategaeth ar gyfer Datblygu Model Gweithlu Radioleg i Gymru

RHEOLI'R DDOGFEN

Gwybodaeth am y ddogfen:

Enw'r ddogfen:	Adeiladu Model Gweithlu Delweddu GIG Cymru. Strategaeth ar gyfer Datblygu Model Gweithlu Radioleg i Gymru
Fersiwn:	Terfynol
Dyddiad cyhoeddi:	Mawrth 2023
Statws:	Wedi'i chyhoeddi
Perchennog ddogfen:	y Rhaglen Genedlaethol Delweddu, Grŵp y Gweithlu Delweddu ac Addysg (IWEG)
Awduron ddogfen:	y Karen Hatch, Cyfarwyddwr Cynorthwyol Therapiau a Gwyddorau Iechyd Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan a Chadeirydd IWEG Amanda Evans, Portffolio Delweddu Cenedlaethol Arweinydd y rhaglen Beth Winder, Rheolwr Strategaeth a Chynllunio'r Gweithlu, AaGIC Chris Kalinka, Rheolwr Rhaglen, Cydweithrediaeth Iechyd GIG Cymru Clem Price, Pennaeth Cynllunio'r Gweithlu yn Strategol, AaGIC Harriet Ryland, Rheolwr Rhaglen, Cydweithrediaeth Iechyd GIG Cymru

Ein Gweledigaeth ar gyfer Datblygu Model Gweithlu Radioleg i Gymru

ADEILADU CYNLLUN GWEITHLU STRATEGOL DELWEDDU GIG CYMRU

Maes Ffocws 1: Creu gweithlu cryf, gwydn

Gweithlu sydd â'r gallu a'r capasiti i fodloni'r galw presennol a galw'r dyfodol. Cyfleoedd recriwtio, cadw a chyflogaeth deniadol a chynhwysol. Mae gan staff amgylcheddau a chymorth TG/gweithfan effeithiol. Cyfleoedd dysgu a datblygu priodol, ar bob lefel.

Maes Ffocws 2: Cefnogi staff i gyflwyno gwasanaethau'n dda

Modelau gweithio hyblyg a di-dor sy'n gwerthfawrogi'r Gymraeg. Gweithlu sydd wedi ymgysylltu ac sy'n cael ei gefnogi a'i werthfawrogi. Gweithlu a seilwaith sy'n barod yn ddigidol. Llwybrau gyrfa effeithlon, gyda datblygiad staff a datblygiad technolegol wedi'u hymwreiddio.

Maes Ffocws 3: Sicrhau dyfodol cynaliadwy i wasanaethau delweddu

Codi proffil gwasanaethau delweddu ar bob cam o lwybr y claf. Bylchau mewn gwybodaeth a sgiliau yn y dyfodol wedi'u nodi drwy arweinyddiaeth gadarn a gwaith cynllunio gweithredol ar gyfer olyniaeth. Rhaglen hyfforddi barhaus sy'n diogelu'r gweithlu at y dyfodol. Cyfleoedd comisiynu addysg a dysgu ar gyfer pob lefel o ymarfer.

ADBORTH RADIOLEG
Cael y pethau sylfaenol yn gywir, ac adeiladu gweithlu delweddu sy'n gynaliadwy, gwydn ac effeithlon ac sy'n cael ei werthfawrogi.

Cyn COVID-19, roedd maes radiolog mewn sefyllfa heriol: roedd cynnydd mawr yn y galw, gyda chapasiti anghynaliadwy neu gapasiti dros dro i ateb y galw presennol. Roedd Cynlluniau Tymor Canolig Integredig Lleol ar gyfer maes radiolog yn rhai tymor byr yn bennaf ac yn gyffredinol heb eu hariannu ar ôl blwyddyn. Er mwyn cydgyhyrchu cynllun ar gyfer dyfodol delweddu, gwnasthom ddatblygu map ffordd a chynnal gweithdai i ofyn am farn y gweithlu. Daw tri grŵp ffocws i'r amlwg o'r rhain, gyda phedair thema allweddol ar gyfer pob un.

CYDNABYDDIAETHAU

Hoffai Grŵp y Gweithlu Delweddu ac Addysg (IWEG) ddiolch i bawb a gymerodd ran yn y sesiynau ymgysylltu drwy gydol 2021/22 am eu cyfraniad gwerthfawr at y gwaith o ddatblygu'r strategaeth hon.

Edrychwn ymlaen at eich cyfranogiad parhaus yn y gwaith o weithredu'r argymhellion a gwireddu uchelgais y strategaeth hon, a'ch cyfraniad at hynny.

CYNNWYS

Cydnabyddiaethau	4
Rhestr o Dablau a Ffigurau.....	7
Cyflwyniad – Pam ydym yn gwneud hyn?.....	8
Pennod 1: Ysgogwyr Newid	11
1.1 Y Cyd-destun Strategol.....	11
1.2 Galw am Ddiagnosteg – Gwasanaethau Radioleg	12
1.2.1 Effaith Pandemig COVID-19 ar Alw	13
1.3 Offer a Buddsoddiad	13
1.4 Systemau Digidol: Rhaglen System Gwybodaeth Radioleg.....	13
1.5 Tueddiadau Poblogaeth	14
Pennod 2: Beth Wnaethom?.....	17
2.1 Diffinio'r Cwmpas.....	17
2.2 Ymgysylltu â Rhanddeiliaid	17
Pennod 3: Siâp a Chyflenwad y Gweithlu Presennol	20
3.1 Proffil Gweithlu Radioleg Cymru.....	20
3.2 Proffil Oedran.....	23
3.3 Proffil Rhyweddol.....	24
3.4 Swyddi Gwag	25
3.5 Y Gweithlu Amharhaol	25
3.6 Cyflenwad y Gweithlu	26
3.6.1 Radiograffydd.....	26
3.6.2 Meddygol	27
3.6.3 Gweithiwr Cymorth Gofal Iechyd.....	28
3.6.4 Addysg Ôl-raddedig.....	29
Pennod 4: Yr Hyn a Glywsom	30
4.1 Model 24 Awr / 7 Diwrnod yr Wythnos	31
4.2 Rôl Profion Pwynt Gofal a Chanolfannau Diagnostig.....	31
4.3 Addysg, Hyfforddiant a Datblygiad	31
4.4 Ariannu.....	32
4.5 Denu a Recriwtio.....	32
4.6 Llesiant y Gweithlu	33
4.7 Gweithlu sy'n Barod yn Ddigidol	34
4.7.1 Integreiddio Systemau TG	34
4.7.2 Goruchwyliaeth o Bell	34
4.7.3 Deallusrwydd Artiffisial	34
Pennod 5: Model Gweithlu'r Dyfodol a Argymhellir.....	36
5.1 Ymgynghorwyr Anfeddygol.....	36
5.2 Radiograffwyr Adrodd.....	37

5.3 Ymarfer Uwch/Estynedig	37
5.4 Y Gweithlu Cymorth Gofal Iechyd	39
5.5 Gallu Meddygol	40
5.6 Sgiliau Delweddu ar gyfer y Gweithlu Ehangach.....	40
5.7 Dull Cydweithredol o Gynllunio'r Gweithlu	40
Pennod 6: Crynodeb o'r Argymhellion a'r Camau Nesaf	42
6.1 Crynodeb o'r Argymhellion	42
6.1 Y Camau Nesaf	44
Ymchwil Llenyddiaeth – Cyfeiriadau	45
Atodiad A – Map Ffordd Ymgysylltu	48
Atodiad B – Dadansoddiad SWOT Cenedlaethol Gwasanaethau Radioleg	49
Atodiad C – Dogfennau Cryno, Gweithdy Dilynol	50
Atodiad D – Enghreifftiau o Ymarfer Da Cynllunio'r Gweithlu ledled Cymru	57

RHESTR O DABLAU A FFIGURAU

Tablau

Tabl 1. Data Proffil y Gweithlu Radioleg a dynnwyd o Warws Data ESR Ionawr 2022	20
Tabl 2. Crynodeb o'r Argymhellion	42

Ffigurau

Ffigur 1. Proses Lefel Uchel ar gyfer Adeiladu Model Gweithlu Delweddu GIG Cymru.....	9
Ffigur 2. Proses Fanwl ar gyfer Datblygu Model Gweithlu Delweddu GIG Cymru.....	9
Ffigur 3. Cymru Iachach: Saith Thema Allweddol Ein Strategaeth Gweithlu	12
Ffigur 4. Amcanestyniadau Poblogaeth Cymru.....	15
Ffigur 5. Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru.....	16
Ffigur 6. 'Gwranddo ar Leisiau Radioleg' – Cynrychiolaeth weledol o'r hyn a glywsom yn ystod y broses ymgysylltu ...	19
Ffigur 7. Dadansoddiad o gyfraddau cyfranogiad gweithwyr Radiograffwyr	21
Ffigur 8. Dadansoddiad o gyfraddau cyfranogiad gweithwyr cymorth clinigol	21
Ffigur 9. Dadansoddiad o gyfraddau cyfranogiad y gweithlu meddygol	21
Ffigur 10. Nifer y gweithlu radioleg fesul gradd.....	22
Ffigur 11. Y gweithlu radioleg wedi'i gontractio fte fesul gradd.....	23
Ffigur 12. Proffil oedran y gweithlu radiograffeg.....	23
Ffigur 13. Proffil oedran y gweithlu cymorth.....	23
Ffigur 14. Proffil oedran y gweithlu radioleg	24
Ffigur 15. Proffil rhyweddol y gweithlu radioleg fesul grŵp proffesiynol	24
Ffigur 16. Offeryn tueddiadau'r gweithlu	26
Ffigur 17. Y gweithlu meddygon ymgynghorol ym maes radioleg glinigol – Cymru, tuedd pum mlynedd (2016–2021) (Coleg Brenhinol y Radiolegwyr: 2020).....	27
Ffigur 18. Staff radioleg glinigol mewn swydd ar hyn o bryd a'r niferoedd a ragwelir.....	28
Ffigur 19. Gwranddo ar leisiau radioleg. Adborth o Weithdy 1 – Rhwystrau a chyfleoedd ar gyfer trawsnewid y gweithlu radioleg	30

CYFLWYNIAD – PAM YDYM YN GWNEUD HYN?

Mae'r 'Strategaeth ar gyfer Datblygu Model Gweithlu Radioleg i Gymru' wedi'i chynhyrchu gan Grŵp y Gweithlu Delweddu ac Addysg (IWEG) mewn cydweithrediad ag Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC) a Gwasanaethau Radioleg ar draws GIG Cymru. Nod y strategaeth hon yw gwneud y canlynol:

- disgrifio'r gweithlu a gyflogir gan y gwasanaethau radioleg yng Nghymru
- amlygu'r heriau sylweddol y mae'r gweithlu radioleg yn eu hwynebu ar hyn o bryd
- cyflwyno nifer o atebion gweithlu posibl i gynorthwyo'r rhai sy'n ymwneud â chynllunio a rheoli gwasanaethau radioleg yng Nghymru
- nodi gweledigaeth a rennir ar gyfer gweithlu radioleg cryf, gwydn a chynaliadwy
- amlinellu nifer o argymhellion ymarferol i gefnogi a hwyluso datblygiad y gweithlu radioleg

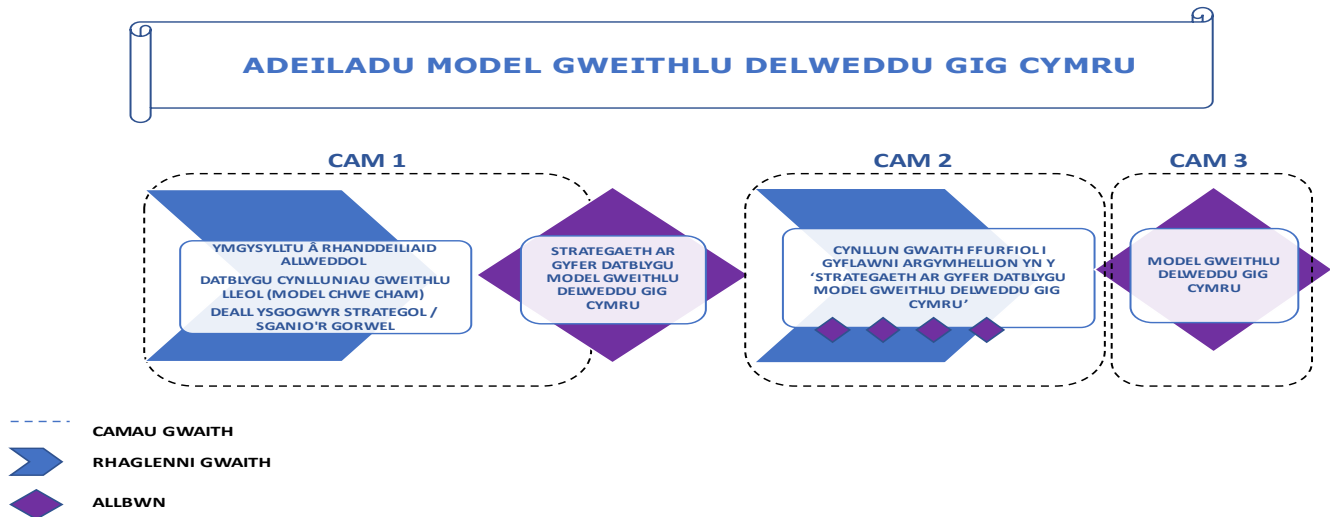
Yn 2018, cynhyrchodd Llywodraeth Cymru'r *Datganiad o Fwriad ar gyfer Gwasanaethau Delweddu Diagnostig (Cymru)*, sydd "yn ymdrin â'r heriau presennol ym maes delweddu diagnostig a therapiwtig yn y Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru".¹ Roedd yn arwydd o ymrwymiad Llywodraeth Cymru i fabwysiadu dull strategol newydd o ddatblygu gwasanaethau delweddu effeithiol a chynaliadwy o ansawdd uchel ar gyfer GIG Cymru sy'n mynd i'r afael ag anghenion y boblogaeth, yn ymateb i gyfeiriad polisi presennol ac yn y dyfodol, ac yn sicrhau cynaliadwyedd hirdymor.

Roedd datblygu'r gweithlu yn flaenoriaeth allweddol yn y datganiad hwn, gyda nifer o gamau gweithredu penodol wedi'u nodi i gychwyn y broses o ddatblygu gweithlu delweddu cynaliadwy i'r dyfodol sydd wedi'i gyflunio yn y ffordd orau posibl. Sefydlwyd Grŵp y Gweithlu Delweddu ac Addysg (IWEG) yn 2019 i frw ymlaen â'r argymhellion hyn fel rhan o Raglen Genedlaethol Delweddu Cymru.

Mae Grŵp y Gweithlu Delweddu ac Addysg (IWEG) wrthi'n ddatblygu Model Gweithlu Delweddu ar gyfer GIG Cymru. Mae'r broses ar gyfer cyflawni hyn wedi'i nodi yn **Ffigur 1** isod.

¹ [datganiad-o-fwriad-o-ran-delweddu.pdf \(llyw.cymru\)](#)

Ffigur 1. Proses Lefel Uchel ar gyfer Adeiladu Model Gweithlu Delweddu GIG Cymru

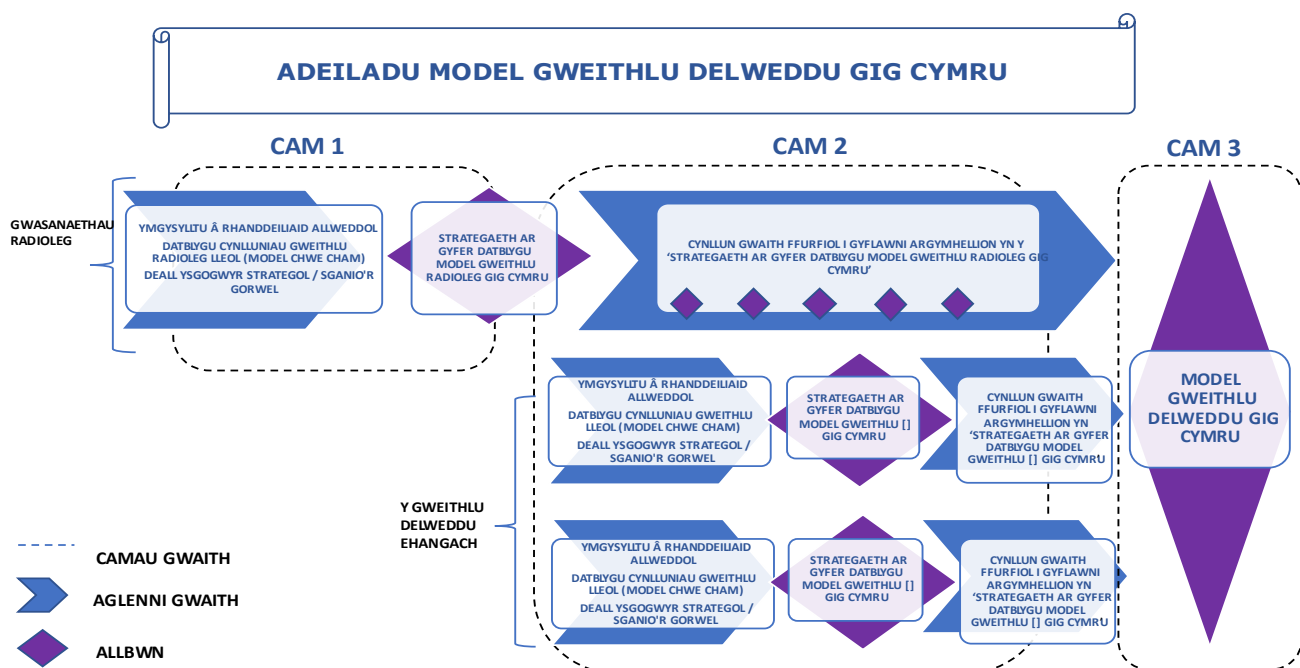

Oherwydd maint y gwaith sydd ei angen, roedd IWEG yn glir bod angen dull graddol o ddatblygu Model Gweithlu Delweddu GIG Cymru.

Fel darparwr mwyaf gwasanaethau delweddu diagnostig, cynigiwyd Gwasanaethau Radioleg fel y cwrdd ar gyfer cam cychwynnol y gwaith. Unwaith y bydd strategaeth ar gyfer datblygu model gweithlu Gwasanaethau Radioleg wedi'i datblygu, bydd cwrdd y gwaith yn cael ei ymestyn i grwpiau staff o fewn y gymuned ddelweddu ehangach, gan ddefnyddio'r un fethodoleg gynllunio i ddatblygu strategaethau ychwanegol ar gyfer datblygu model gweithlu. Cymeradwywyd y dull hwn gan Fwrdd Strategol y Rhaglen Genedlaethol Delweddu ym mis Gorffennaf 2021.

Mae map prosesau o'r dull gweithredu y cytunwyd arno i'w weld isod yn **Ffigur 2**.

Ffigur 2. Proses Fanwl ar gyfer Datblygu Model Gweithlu Delweddu GIG Cymru

Y ddogfen hon yw'r allbwn cyntaf yn y broses hon o adeiladu Model Gweithlu Delweddu GIG Cymru.

Drwy gydol 2021/22, cefnogodd AaGIC IWEG i ymgysylltu'n weithredol â byrddau iechyd ac ymddiriedolaethau ledled Cymru i nodi rhwystrau a chyfleoedd i drawsnewid y gweithlu radioleg, ac i ddatblygu cynlluniau gweithlu lleol gan ddefnyddio 'Dull Cynllunio'r Gweithlu GIG Cymru', sy'n seiliedig ar Fframwaith Chwe Cham Sgiliau Iechyd®.²

Mae'r ddogfen strategaeth hon yn cyflwyno'n fanwl y themâu allweddol a gododd yn ystod yr ymgysylltu hwn a'r rhai a ddeilliodd o waith dadansoddi o allbynnau cynllunio'r gweithlu pob sefydliad. Mae'r wybodaeth hon wedi'i gwerthuso ochr yn ochr â llenyddiaeth gyfredol ar ailgynllunio'r gweithlu diagnostig a chyfeiriad polisi i ddatblygu gweledigaeth ar gyfer gweithlu radioleg y dyfodol yng Nghymru.

Roedd yn hanfodol bod y weledigaeth hon yn cael ei datblygu ar y cyd â gwasanaethau radioleg ledled Cymru i sicrhau bod model a ddatblygir yn y dyfodol yn hyblyg ac nid yw'n 'un peth sy'n addas i bawb'. Mae hyn i gydnabod y ffaith, er bod heriau'r gweithlu yn weddol debyg ledled Cymru, y bydd atebion gweithlu yn dibynnu ar anghenion iechyd y boblogaeth leol, argaeledd y gweithlu, a gallu sefydliadau unigol i ddatblygu staff trwy hyfforddiant ac addysg.

Nid yw'r weledigaeth hon yn mynd i'r afael yn benodol â'r cysyniad sy'n dod i'r amlwg o ganolfannau diagnostig, ond mae'n darparu digon o hyblygrwydd a'r gallu i addasu i alluogi datblygu model gweithlu y gellid ei gymhwyso i gefnogi cyfluniadau gwasanaeth presennol ac wrth gyflwyno canolfannau diagnostig.

Y strategaeth hon ar gyfer datblygu'r gweithlu yw'r gyntaf o'i math ar gyfer gwasanaethau delweddu yng Nghymru. Mae'n gynnyrch cryn dipyn o gydweithio rhwng y Rhaglen Genedlaethol Delweddu, AaGIC a Gwasanaethau Radioleg yng Nghymru, a chyflawnwyd hyn oll er gwaethaf yr heriau sylweddol i'r gwasanaeth a'r gweithlu a achoswyd gan bandemig COVID-19.

² [Six Steps methodology to Integrated Workforce Planning – Skills for Health](#)

PENNOD 1: YSGOGWYR NEWID

1.1 Y Cyd-destun Strategol

Yn 2018, cynhyrchodd Llywodraeth Cymru'r *Datganiad o Fwriad ar gyfer Gwasanaethau Delweddu Diagnostig (Cymru)*, sydd “yn ymdrin â'r heriau presennol ym maes delweddu diagnostig a therapiwtig yn y Gwasanaeth Iechyd Gwladol yng Nghymru”. Roedd yn arwydd o ymrwymiad Llywodraeth Cymru i fabwysiadu dull strategol newydd o ddatblygu gwasanaethau delweddu effeithiol a chynaliadwy o ansawdd uchel ar gyfer GIG Cymru sy'n mynd i'r afael ag anghenion y boblogaeth, yn ymateb i gyfeiriad polisi presennol ac yn y dyfodol, ac yn sicrhau cynaliadwyedd hirdymor.³

Nodwyd datblygu'r gweithlu fel maes blaenoriaeth allweddol yn y datganiad ysgrifenedig hwn, gyda chymau gweithredu penodol wedi'u nodi fel a ganlyn:

- Sefydlu Academi Delweddu GIG Cymru i ddatblygu gweithlu delweddu cynaliadwy a hyblyg i ddarparu gwasanaeth delweddu diagnostig modern ac ymatebol i Gymru
- Datblygu strategaeth hyfforddi'r gweithlu integredig ar gyfer gweithwyr proffesiynol delweddu ym maes gofal iechyd yng Nghymru
- Sefydlu modelau ariannu i ganiatáu cyflwyno dull cenedlaethol o hyfforddi'r gweithlu sy'n briodol ar gyfer hyfforddiant modern a hyblyg, ynghyd â darpariaeth gwasanaethau ranbarthol

Cafodd yr adroddiad *Diagnostics: Recovery and Renewal Report, of the Independent Review of Diagnostic Services for NHS England (R. Richards: 2020)* ei ddatblygu ar gyfer GIG Lloegr ac mae'r adroddiad yn rhoi trosolwg cynhwysfawr o'r materion a wynebier gan wasanaethau diagnostig.⁴ Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at sawl maes pwysau, gan gynnwys effaith pandemig parhaus y coronafeirws. Mae'r adroddiad yn gwneud sawl argymhelliad ynglŷn â darparu gwasanaethau a'r gweithlu sydd eu hangen, gan amlygu'r angen i ehangu a diwygio gwasanaethau diagnostig dros y pum mlynedd nesaf i hwyluso adferiad o'r pandemig ac i ateb y galw cynyddol ar draws agweddau lluosog ar ddiagnosteg. Ar ben hynny, mae'r adroddiad yn argymhell ehangu'r gweithlu delweddu ar raddfa fawr, gan gynnwys ymarfer uwch ar gyfer radiograffwyr sy'n ymgymryd ag adrodd a chynnydd y nifer y rolau ymarferwyr cynorthwyol i ymgymryd â gwaith a wneir ar hyn o bryd gan radiograffwyr, yn ogystal â datblygu staff cymorth.

Mae *Ein rhaglen i drawsnewid a moderneiddio gofal a gynlluniwyd a lleihau rhestrau aros yng Nghymru (Llywodraeth Cymru: 2022)* yn amlinellu sut mae Cymru'n bwriadu ymdrin â rhestrau aros ar gyfer gofal wedi'i gynllunio, a gynyddodd oherwydd y pandemig.⁵ O fewn y cynllun, mae ffocws penodol ar flaenoriaethu gwasanaethau diagnostig, gan gydnabod nad yw Cymru ar hyn o bryd yn ateb y galw am wasanaethau delweddu. Mae'r ddogfen yn manylu ar welliannau arfaethedig i alluogi mynediad mwy amserol at wasanaethau diagnostig, gan ganolbwyntio ar ddiagnosis a thriniaeth gynharach. Ar gyfer delweddu, mae hyn yn rhoi ffocws ar feithrin gallu gyda chyfleusterau ac offer

³ [datganiad-o-fwriad-o-ran-delweddu.pdf \(llyw.cymru\)](#)

⁴ [DIAGNOSTICS: RECOVERY AND RENEWAL – Report of the Independent Review of Diagnostic Services for NHS England – Hydref 2020](#)

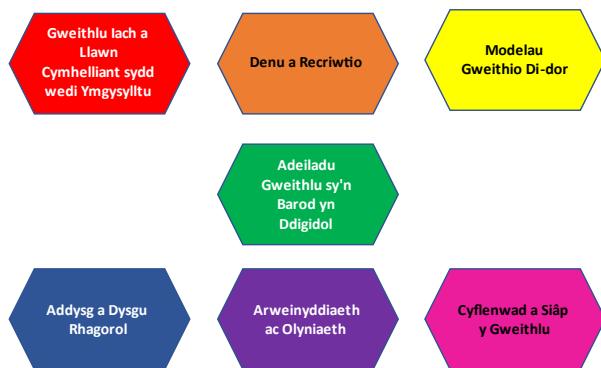
⁵ [Ein rhaglen i drawsnewid a moderneiddio gofal a gynlluniwyd a lleihau rhestrau aros yng Nghymru \(llyw.cymru\)](#)

newydd, ehangu'r gweithlu, a darparu capasiti mewn gwahanol ffyrdd, gan gynnwys cyflwyno canolfannau diagnostig o fewn lleoliadau cymunedol.

Mae'r Bwrdd Diagnostig wedi'i sefydlu i oruchwyllo'r gwaith hwn ac mae disgwyliad parhaus y bydd Cynlluniau Tymor Canolig Integredig sefydliadau'n cael eu defnyddio i nodi a mesur yr anghenion penodol ar gyfer gwasanaethau diagnostig.

Gosododd Cymru Iachach – ein Cynllun Iechyd a Gofal Cymdeithasol (Llywodraeth Cymru: Hydref 2019) weledigaeth ar gyfer modelau newydd GIG Cymru o iechyd a gofal cymdeithasol integredig yn seiliedig ar arferion da a chynaliadwyedd, er mwyn sicrhau gwell iechyd a llesiant.⁶ Mae'r ddogfen yn nodi'r weledigaeth ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol, gan gynnwys cefnogi pobl i aros yn iach, darparu mwy o wasanaethau y tu allan i ysbytai ac yn nes at adref, a defnyddio'r dechnoleg a meddyginiaethau diweddaraf i helpu pobl i wella neu i fyw'r bywyd gorau posibl. Mae'n cynnwys ffocws cryf ar atal ac ymyrraeth gynnar, a chefnogi unigolion i reoli eu hiechyd a'u llesiant eu hunain.

Ffigur 3. Cymru Iachach: Saith Thema Allweddol Ein Strategaeth Gweithlu

Mae "Cymru Iachach: Ein Strategaeth Gweithlu ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol" (AaGIC: 2020) yn nodi'r weledigaeth ar gyfer y gweithlu iechyd a gofal erbyn 2030.⁷ Mae saith thema allweddol yn sail iddi (Ffigur 3) ac mae'r rhain wedi'u hymgorffori yn y 'Strategaeth ar gyfer Datblygu'r Gweithlu Radioleg yng Nghymru'.

1.2 Galw am Ddiagnosteg – Gwasanaethau Radioleg

Mae'r galw am ddelweddu diagnostig wedi parhau i gynyddu dros nifer o flynyddoedd. Mae hyn wedi'i ysgogi gan y canlynol:

- Poblogaeth sy'n heneiddio ac yn tyfu gyda mwy o afiechydon hirdymor
- Gofynion gwyliadwriaeth uwch o gyflyrau hirdymor
- Derbyniadau cynyddol o gleifion i ysbytai
- Cleifion yn elwa ar gynnydd technolegol, er eu bod hefyd yn cynyddu amrywiaeth a chymhlethdod gweithdrefnau delweddu

Wrth i'r galw am ddelweddu diagnostig gynyddu, mae gofyniad cynyddol i'r gweithlu gyflawni'r broses ddelweddu a chynhyrchu adroddiad diagnostig (canlyniad). Wrth i ddulliau, cymhlethdod a

⁶ [Cymru iachach: cynllun hirdymor ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol | LLYW.CYMRU](#)

⁷ [Cymru iachach \(gig.cymru\)](#)

thechnoleg ehangu, mae'n debygol y bydd effaith ar niferoedd y rolau a'r mathau ohonynt sydd eu hangen i ddarparu gwasanaethau radioleg cynaliadwy a diogel o safon uchel.

1.2.1 Effaith Pandemig COVID-19 ar Alw

Mae effaith COVID-19 ar radioleg ddiagnostig wedi bod fel a ganlyn:

- galw cynyddol sy'n deillio'n uniongyrchol o glefyd COVID-19
- llai o gapasiti a chyfradd brosesu arafach oherwydd mwy o weithdrefnau glanhau fel rhan o reoli heintiau
- ôl-groniad o gleifion yn aros am ddelweddu gan fod eu triniaeth wedi'i gohirio
- gostyngiad cychwynnol yn nifer y ceisiadau delweddu oherwydd gostyngiad mewn atgyfeiriadau i wasanaethau'r GIG yn gyffredinol, e.e. o ganlyniad i ostyngiadau mewn gweithgarwch cleifion allanol (mae dros 80% o achosion cleifion allanol yn arwain at atgyfeiriad radioleg)

Ar hyn o bryd, mae ôl-groniad mawr o gleifion yn aros am apwyntiad claf allanol, sy'n peri risg o gymhlethdod cynyddol yn y broses ddelweddu a rhoi triniaeth gan y bydd clefyd y cleifion yn fwy datblygedig pan fyddant yn mynychu'r apwyntiad.

□

1.3 Offer a Buddsoddiad

Ym mis Tachwedd 2021, cyhoeddodd y Gweinidog Iechyd fuddsoddiad o £51 miliwn i adnewyddu offer diagnostig sy'n heneiddio a galluogi uwchraddio technoleg.⁸ Roedd hyn yn ychwanegol at y £63 miliwn a fuddsoddwyd eisoes ers 2018 fel rhan o'r Rhaglen Genedlaethol. Mae'r buddsoddiad hwn yn galluogi sefydliadau i ddisodli offer sy'n heneiddio gyda'r dechnoleg ddiweddaraf, gan leihau amser segur o ganlyniad i offer yn torri a gwaith cynnal a chadw. Mae'r sganwyr newydd yn darparu gwell ansawdd delweddu i alluogi diagnosteg gyflymach a mwy cywir fyth wrth gyflymu llif cleifion. Fel rhan o'r pecyn buddsoddi hwn, mae nifer o sefydliadau yng Nghymru wedi disodli offer tomograffeg gyfrifiadurol ac MRI.

1.4 Systemau Digidol: Rhaglen System Gwybodaeth Radioleg

Mae'r Rhaglen System Gwybodaeth Radioleg yn comisiynu systemau archifo lluniau a chyfathrebu a systemau gwybodaeth radioleg newydd ledled Cymru gyda system storio delweddu a gweinyddu cleifion integredig. Gall y seilwaith TG presennol ledled Cymru arwain at aneffeithlonrwydd yn y gweithlu gan fod yn rhaid cofnodi data fwy nag unwaith yn aml ac mae angen cofnodion papur o hyd mewn llawer o achosion.

Bydd y defnydd o'r Rhaglen System Gwybodaeth Radioleg, a ragwelir o ddiwedd gwanwyn 2024, yn dod â nifer o fanteision, a bydd yn galluogi arferion gwaith mwy effeithiol ar gyfer adrannau radioleg. O safbwynt y gweithlu, bydd y rhain yn cynnwys y canlynol:

⁸ [Buddsoddi dros £51m mewn offer diagnostig newydd i sicrhau bod cyfleusterau GIG Cymru "yn addas ar gyfer yr 21ain ganrif" | LLYW.CYMRU](#)

- mynediad hawdd i bawb trwy fewngofnodi sefydliadol nad yw'n gysylltiedig â daearyddiaeth
- llai o ymyriadau â llaw
- llai o ddibyniaeth ar systemau papur

Bydd hyn yn gwella llwyth gwaith, yn cefnogi cyfarfodydd tîm amlddisgyblaethol mwy effeithiol, ac yn galluogi gwaith trawsffiniol ynghyd â gwelliannau i ansawdd ac effeithlonrwydd y gwasanaeth a gwell diagnosis.

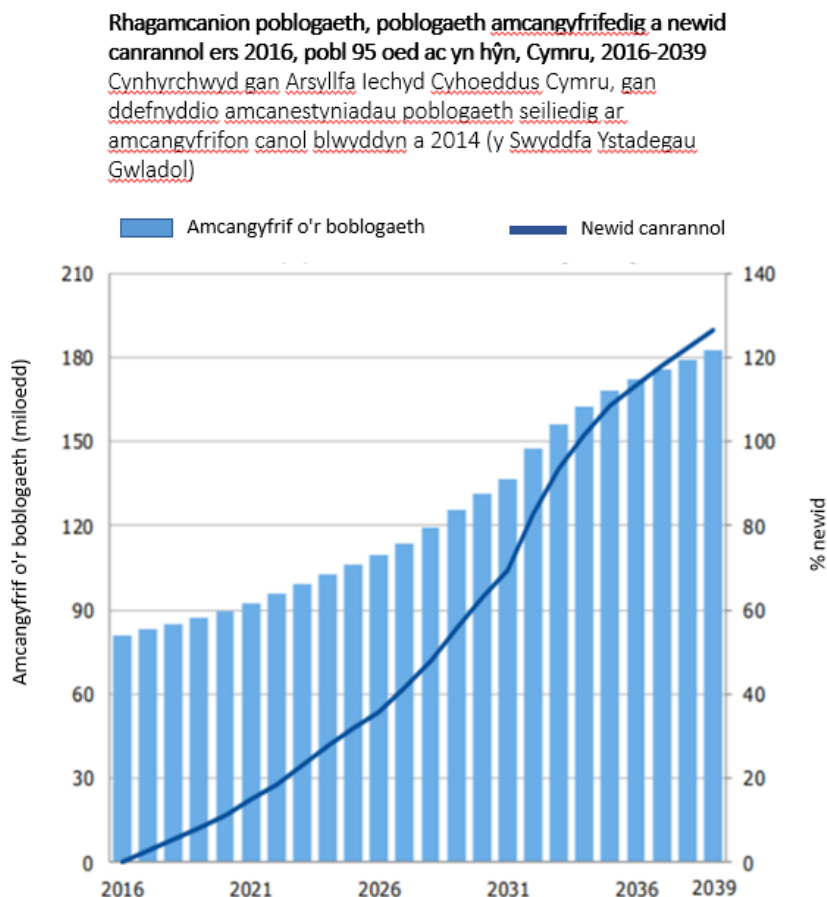
Gallai'r cyllid ychwanegol ar gyfer offer delweddu newydd, ochr yn ochr â chyflwyno'r Rhaglen System Gwybodaeth Radioleg, alluogi o bosibl goruchwyllo safleoedd o bell trwy sganwyr ar y rhwydwaith digidol, a all yn ei dro alluogi newidiadau i'r cymysgedd sgiliau. Mae bellach yn bosibl creu rhwydwaith o sganwyr (yn enwedig sganwyr tomograffeg gyfrifiadurol ac MRI) i reolydd canolog a leolir o bell. Mae creu sganwyr ar y rhwydwaith digidol yn galluogi gwell cymorth clinigol i fod ar gael i safleoedd lleol, gan gefnogi staff llai profiadol ac o bosibl yn gwella llif cleifion a phrosesau gwneud penderfyniadau, trwy leihau nifer yr apwyntiadau neu ailarchwiliadau. Mae mabwysiadu'r model gweithio hwn yn gyfyngedig yng Nghymru ar hyn o bryd oherwydd y gofyniad i'r un gwneuthurwr gynhyrchu sganwyr sydd ar y rhwydwaith digidol.

1.5 Tueddiadau Poblogaeth

Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, nid oedd canfyddiadau Cyfrifiad 2021 wedi'u cyhoeddi ac roedd yr amcanestyniadau poblogaeth a ganlyn yn seiliedig ar yr amcanestyniadau o fewn Cyfrifiad 2011. Mae gan Gymru boblogaeth sy'n heneiddio, ac amcangyfrifir y bydd 1:4 o'r boblogaeth dros 65 oed erbyn 2038. Disgwylir i gyfran y boblogaeth dros 85 oed gynyddu'n sylweddol hefyd (y Swyddfa Ystadegau Gwladol).⁹ Gellir gweld enghraifft o'r twf a ragwelir yn y boblogaeth yn **Ffigur 4**.

⁹ [Population estimates for the UK, England and Wales, Scotland and Northern Ireland: mid-2020 – GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk/population-estimates)

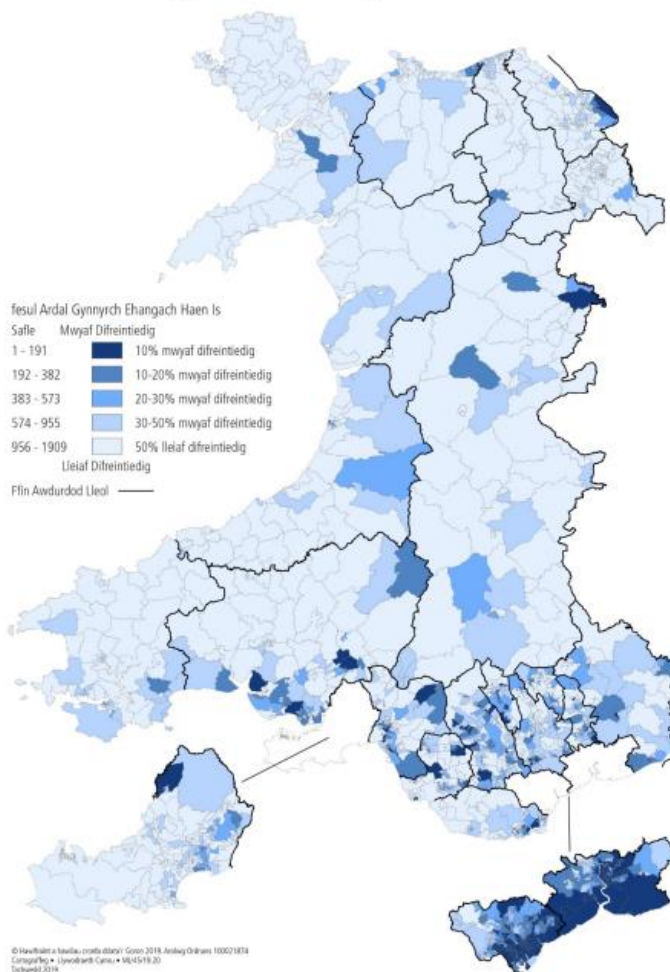
Ffigur 4. Amcanestyniadau Poblogaeth Cymru

Mae pobl yn byw'n hirach gyda chyflyrau lluosog / cyd-forbidrwydd. Mae disgwyliad oes cyfartalog dynion a merched wedi cynyddu'n gyson, ond mae amcangyfrifon diweddar wedi ei weld yn gostwng am y tro cyntaf, gyda chydberthynas gref rhwng disgwyliad oes ac amddifadedd. Mae gan Gymru ardaloedd lluosog o amddifadedd difrifol, a nodir yn **Ffigur 5**.

Ffigur 5. Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru

Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2019
Maes yr Amgylchedd Ffisegol

Wrth i nifer yr achosion o glefydau gynyddu gydag oedran ac amddifadedd, bydd y galw am ddelweddu'n cynyddu'n gymesur.

PENNOD 2: BETH WNAETHOM?

2.1 Diffinio'r Cwmpas

Cytunwyd mai'r cwmpas ar gyfer Cam 1 'Adeiladu'r Model Gweithlu Delweddu i Gymru' yw'r gweithlu delweddu a gyflogir gan wasanaethau radioleg ledled Cymru. Roedd hyn i gydnabod y ffaith mai nhw yw darparwr mwyaf gwasanaethau delweddu diagnostig.

Unwaith y bydd strategaeth ar gyfer datblygu model gweithlu gwasanaethau radioleg wedi'i datblygu, bydd cwmpas y gwaith yn cael ei ymestyn i grwpiau staff o fewn y gymuned ddelweddu ehangach. Bydd y fethodoleg ymgysylltu a chynllunio a eglurir isod yn cael ei mireinio a'i hailadrodd i gynhyrchu strategaethau atodol ar gyfer datblygu model gweithlu delweddu. Cymeradwywyd y dull hwn gan Fwrdd Strategol y Rhaglen Genedlaethol Delweddu ym mis Gorffennaf 2021 (gweler **Ffigur 2**).

2.2 Ymgysylltu â Rhanddeiliaid

Cynhaliwyd proses ymgysylltu strwythuredig â'r holl rhanddeiliaid allweddol i nodi'r strategaeth ar gyfer datblygu model gweithlu radioleg i Gymru.

I gydnabod gwahanol anghenion iechyd y boblogaeth ledled Cymru a'r gwahaniaeth yn y gweithlu medrus sydd ar gael, penderfynwyd y byddai angen datblygu model y gweithlu ar y cyd, ar draws sefydliadau, gan ddefnyddio dull cynllunio'r gweithlu 'o'r gwaelod i fyny'.

Roedd disgwyl i sefydliadau ddatblygu eu cynlluniau gweithlu eu hunain. Byddai'r allbynnau o gynllunio lleol wedyn yn helpu i lywio, ac yn ei dro yn cael ei lywio gan, y gwaith cydweithredol a wnaed ar lefel genedlaethol. Byddai hyn yn sicrhau bod unrhyw fodel a ddatblygir yn y dyfodol yn hyblyg ac y gellid ei deilwra gan sefydliadau unigol i ddiwallu anghenion eu gweithlu unigol.

Roedd yn bwysig bod pob sefydliad yn ymgysylltu â'r broses ac yn defnyddio'r un fethodoleg cynllunio'r gweithlu i gynhyrchu eu cynlluniau gweithlu. Er mwyn cyflawni hyn, rhoddodd AaGIC gefnogaeth ac arweiniad i reolwyr gwasanaethau radioleg ar gymhwyso Dull Cynllunio'r Gweithlu GIG Cymru, sy'n seiliedig ar Fframwaith Chwe Cham Sgiliau Iechyd®.¹⁰ Roedd hyn ar ffurf cyflwyniadau a gweithdai rhithwir.

Datblygwyd 'map ffordd' ar gyfer gweithdai ymgysylltu er mwyn ymgysylltu â rhanddeiliaid ledled Cymru (**Atodiad A**).

Cynhaliwyd cyfres o bum gweithdy, ac ymestynnwyd rhai ohonynt i fwy nag un rhan. Cynlluniwyd y gweithdai i wneud y canlynol:

- sicrhau bod rhanddeiliaid allweddol yn glir ynghylch yr hyn yr oedd y grŵp yn bwriadu ei gyflawni
- casglu gwybodaeth

¹⁰ [Six Steps Methodology to Integrated Workforce Planning – Skills for Health](#)

- archwilio rhwystrau a chyfleoedd i drawsnewid y gweithlu
- rhannu enghreifftiau o arferion da – y tu fewn a'r tu allan i GIG Cymru

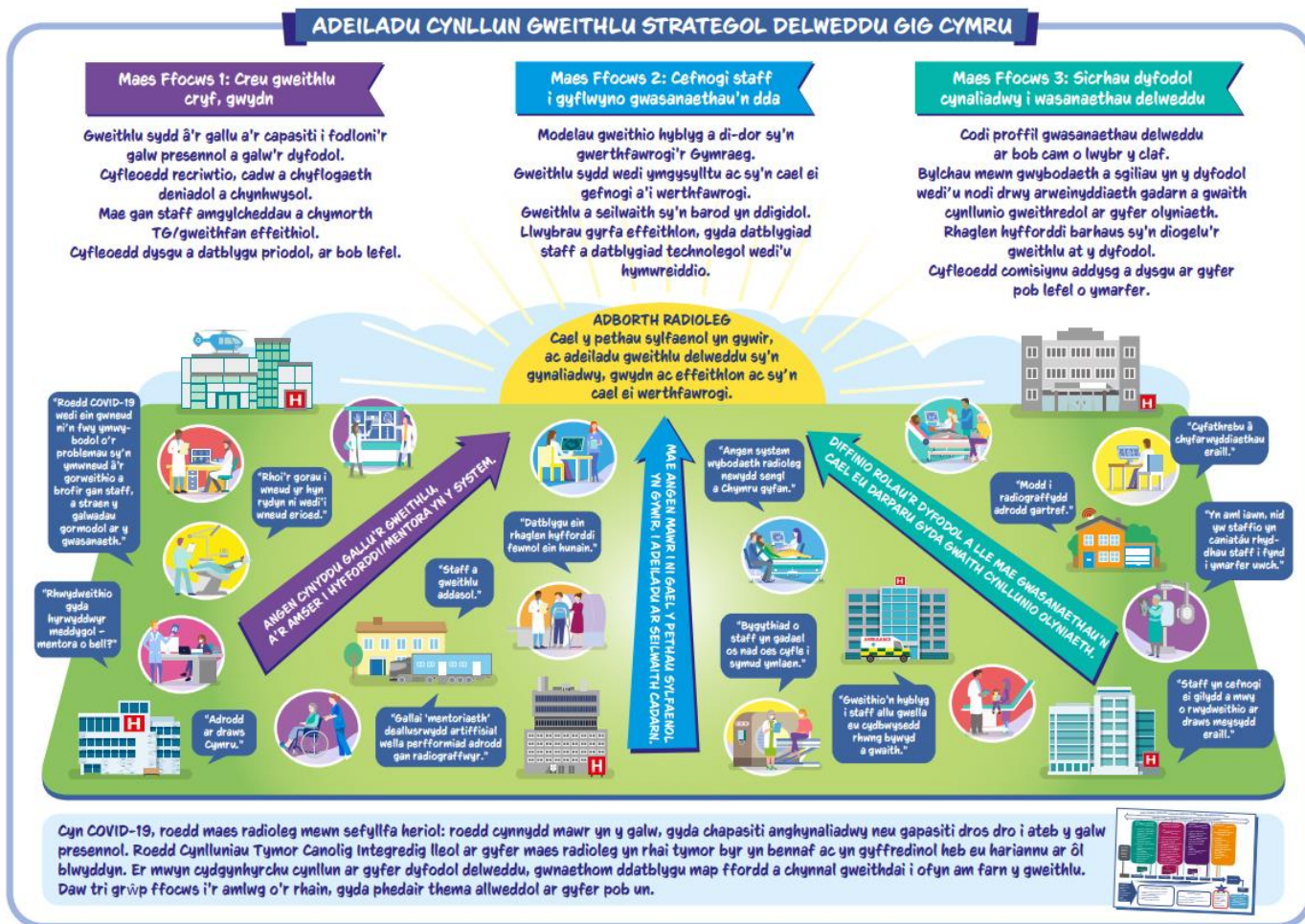
Er gwaethaf yr heriau sylweddol a gyflwynwyd gan COVID-19, a'r pwysau cysylltiedig ar wasanaethau, darparwyd y gweithdai ymgysylltu yn brydlon, a chynhaliwyd lefelau presenoldeb ac ymgysylltu da drwy gydol y broses.

Datblygwyd y dadansoddiad SWOT cenedlaethol cyntaf ar gyfer radioleg drwy gydol y gweithdai (**Atodiad B**). Ar ôl pob gweithdy, cynhyrchwyd dogfen gryno a chafodd y canlyniadau eu bwydo'n ôl i'r gwasanaeth, IWEG ac aelodau'r Grŵp Gwasanaethau Hanfodol Delweddu (IESG) (**Atodiad C**). Roedd hyn yn sicrhau cyfathrebu ar bob cam o'r map ffordd.

Yn ystod y gweithdai, amlygwyd enghreifftiau o ymarfer da gan fynychwyr o fewn GIG Cymru, yn ogystal â siaradwyr gwadd o sefydliadau ar draws y DU lle'r oedd gwahanol fodelau gweithlu a rolau yn cael eu defnyddio. Roedd hyn yn dangos y lefelau sylweddol o ddatblygu'r gweithlu sy'n digwydd ar hyn o bryd er gwaethaf cyfyngiadau a phwysau ar wasanaethau. Er mwyn dangos yr arferion da hyn, casglwyd un enghraifft o ddatrysiad datblygu'r gweithlu gan bob un o sefydliadau'r GIG ledled Cymru (**Atodiad D**).

Yn ystod y broses ymgysylltu, casglwyd negeseuon allweddol lluosog, a daeth tri maes ffocws clir i'r amlwg gyda nifer o themâu sylfaenol cysylltiedig. Dangosir crynodeb o'r meysydd ffocws a themâu hyn ar ffurf weledol yn **Ffigur 6** isod.

Ffigur 6. 'Gwranddo ar Leisiau Radioleg' – Cynrychiolaeth weledol o'r hyn a glywsom yn ystod y broses ymgysylltu

Maes Ffocws 1: Creu gweithlu cryf, gwydn

Maes Ffocws 2: Cefnogi staff i gyflwyno gwasanaethau'n dda

Maes Ffocws 3: Sicrhau dyfodol cynaliadwy i wasanaethau delweddu

PENNOD 3: SIÂP A CHYFLENWAD Y GWEITHLU PRESENNOL

Mae'r adran hon yn rhoi trosolwg byr o'r gweithlu presennol sy'n gweithio o fewn gwasanaethau radioleg yng Nghymru. Defnyddiwyd yr wybodaeth hon i archwilio siâp y gweithlu a chynnal dadansoddiad o fylchau fel rhan o'r gweithdai ymgysylltu. Mae'r canlynol yn rhoi trosolwg byr o siâp a chyflenwad y gweithlu presennol.

3.1 Proffil Gweithlu Radioleg Cymru

Ym mis Ionawr 2022, roedd 2,116 (1,871 wte) o staff yn gweithio ym maes radioleg yng Nghymru. Tynnwyd y data hwn o Warws Data'r Cofnod Staff Electronig (ESR) ac mae'n cynnwys staff meddygol, radiograffwyr a staff cymorth. Nid yw'r ffigurau hyn yn cynrychioli pob rhan o'r sefydliad a ariennir, felly nid yw unrhyw fwlch yn y gweithlu oherwydd swyddi gwag yn gwbl hysbys. Mae'r tabl isod yn dangos sut mae'r staff presennol mewn swydd wedi'u dosbarthu ar draws y grwpiau staff sy'n gweithio yn y gwasanaeth.

Tabl 1. Data Proffil y Gweithlu Radioleg a dynnwyd o Warws Data ESR Ionawr 2022

Grŵp staff	Cyfrif pennau	Wedi'u contractio (wte)	Cyfradd cyfranogiad
Meddygol*	288	269.75	0.94
Gweithwyr proffesiynol perthynol i ieuchyd (Radiograffwyr) **	1,438	1,272.27	0.88
Gwasanaethau clinigol ychwanegol (gweithwyr cymorth gofal ieuchyd)	390	328.98	0.84
Cyfanswm	2,116	1,871.00	0.88

* Mae'r grŵp meddygol yn cynnwys meddygon dan hyfforddiant a meddygon gradd nad ydynt yn hyfforddi (cofrestryddion arbenigol = 96 a meddygon arbenigol = 9).

** Mae radiograffwyr wedi'u cynnwys o fewn Gwyddor Gofal Iechyd GIG Cymru; er hyn, mae ESR yn dilyn categori Lloegr o gynnwys Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd

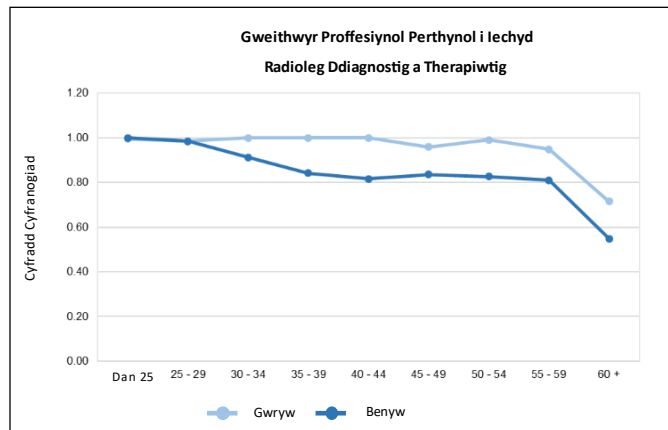
Mae'r ffigwr cyfwerth ag amser llawn (wte) yn rhoi syniad o sut mae gweithio'n rhan-amser yn dylanwadu ar argaeledd staff yng nghyd-destun nifer y staff. Mae'r gyfradd cyfranogiad yn arwydd o nifer cyfartalog yr oriau gwaith fesul aelod o'r gweithlu, ac yn gynrychiolaeth o'r oriau gwaith gwirioneddol yn y system.

Mae gwaith dadansoddi o'r gyfradd cyfranogiad yn ôl rôl, oedran a rhywedd y gweithlu yn dangos bod cyfraddau cyfranogiad yn gostwng ar gyfer gwrywod a menywod wrth i'r gweithlu heneiddio.

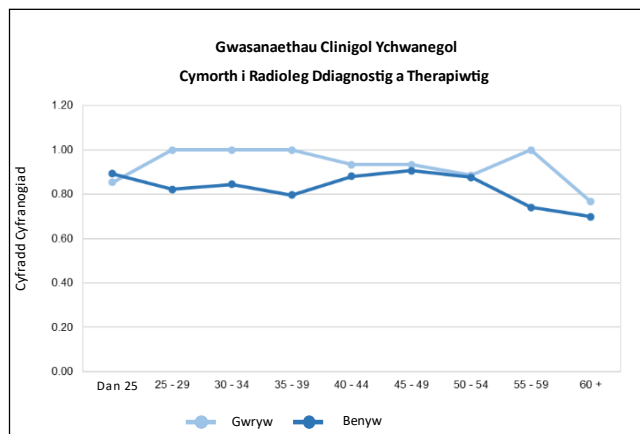
- Ar gyfer radiograffwyr, mae cyfraddau cyfranogiad menywod yn dechrau gostwng yn 30 oed o gymharu â 45 ar gyfer dynion.
- Ar gyfer gweithwyr cymorth, mae cyfraddau cyfranogiad menywod yn gostwng ar 25 ac yn hŷn ac yn cynyddu rhwng 45 a 54, ac ar yr adeg honno maent yn gostwng eto.
- Ar gyfer dynion, mae cyfraddau cyfranogiad yn gostwng o 40 ac yn hŷn.

Mae **Ffigur 7** isod yn dangos siâp y gweithlu anfeddygol ar gyfer radioleg, yn ôl gradd, fel y'i cofnodwyd yn ESR ym mis Ionawr 2022.

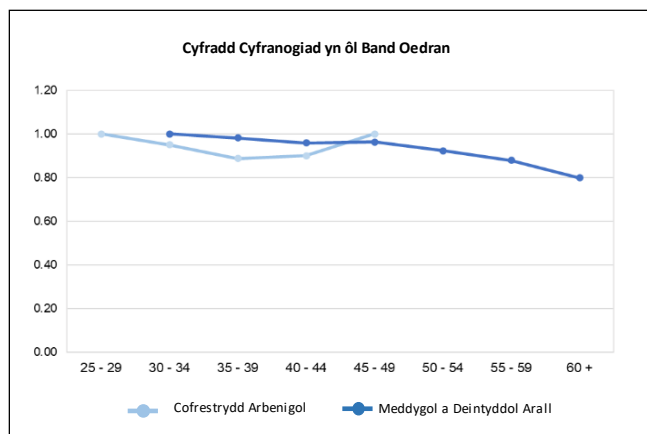
Ffigur 7. Dadansoddiad o gyfraddau cyfranogiad gweithwyr Radiograffwyr

Ffigur 8. Dadansoddiad o gyfraddau cyfranogiad gweithwyr cymorth clinigol

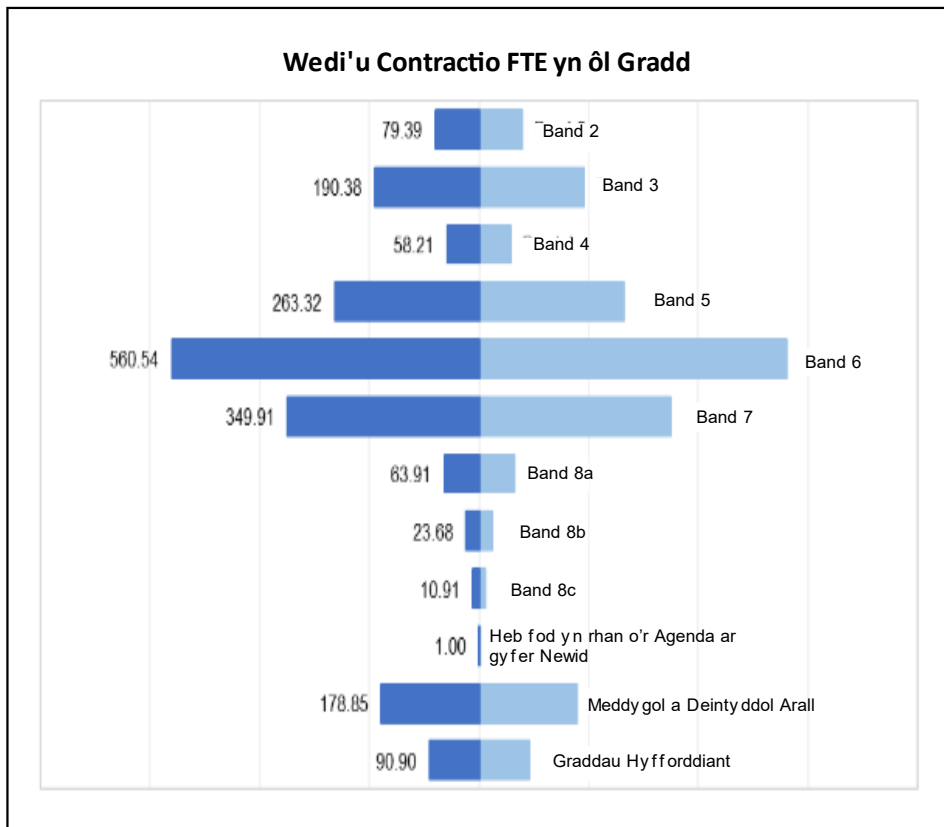
Ffigur 9. Dadansoddiad o gyfraddau cyfranogiad y gweithlu meddygol

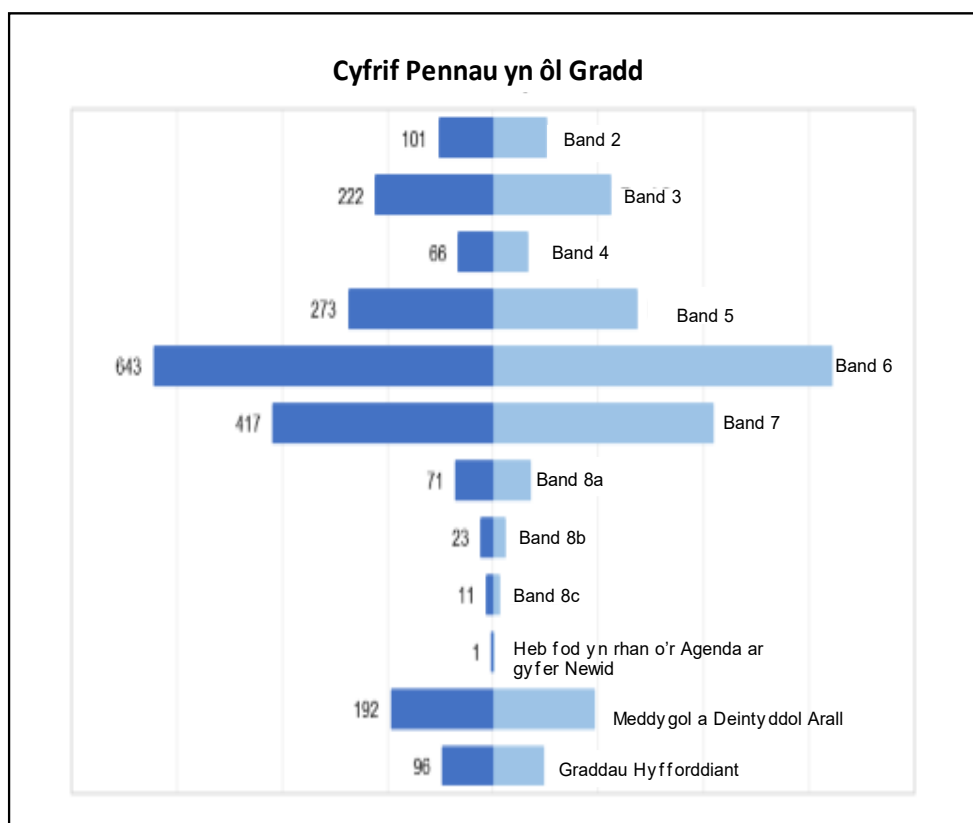
Mae cofrestryddion arbenigol yn lleihau eu cyfraddau cyfranogiad o 30 oed ac yn hŷn, o bosibl yn dangos mwy o hyfforddiant llai na amser llawn. Mae hyn yn ymestyn yr amser i hyfforddi ac yn lleihau capasiti'r gweithlu sydd ar gael wrth gymryd rhan mewn darparu gwasanaethau yn ystod eu hyfforddiant. Ar gyfer staff meddygol eraill, mae cyfraddau cyfranogiad yn dechrau gostwng o 35 ac yn hŷn.

Mae proffil y gweithlu yn dangos bod mwyafrif y gweithlu radiograffwyr yn cael eu cyflogi rhwng bandiau 5, 6 a 7. Mae'r rhan fwyaf o radiograffwyr yn cael eu cyflogi ym Mand 6. Mae cyfran sylweddol o'r gweithlu'n cael eu cyflogi ym Mand 7, a allai ddangos datblygiad sgiliau ac ymarfer estynedig. Mae niferoedd bach o ymarferwyr cynorthwyol Band 4 (58.21 wte) o gymharu â gweithwyr cymorth Band 3 (190.38 wte).

Ffigur 10. Nifer y gweithlu radioleg fesul gradd

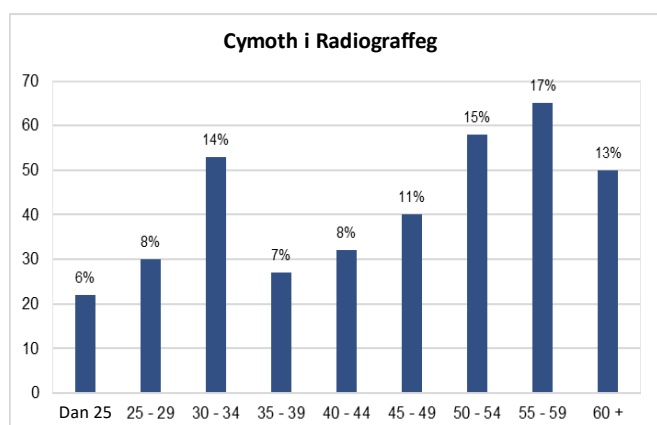
Ffigur 11. Y gweithlu radioleg wedi'i contractio fte fesul gradd

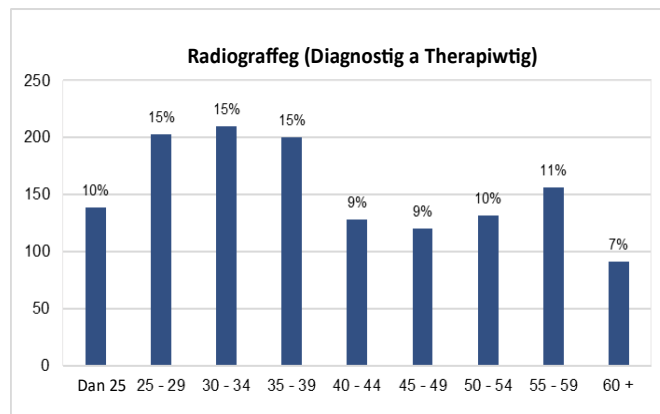
3.2 Proffil Oedran

Mae **Ffigurau 12, 13 ac 14** isod yn rhoi trosolwg o broffil oedran y gweithlu. Mae'r proffiliau oedran wedi'u rhannu i ddangos y gwahaniaethau yn y gweithlu radiolegwyr, radiograffwyr a gweithwyr cymorth ym maes gwasanaethau radioleg. Mae radiolegwyr dan hyfforddiant wedi'u heithrio o broffil oedran y gweithlu meddygol.

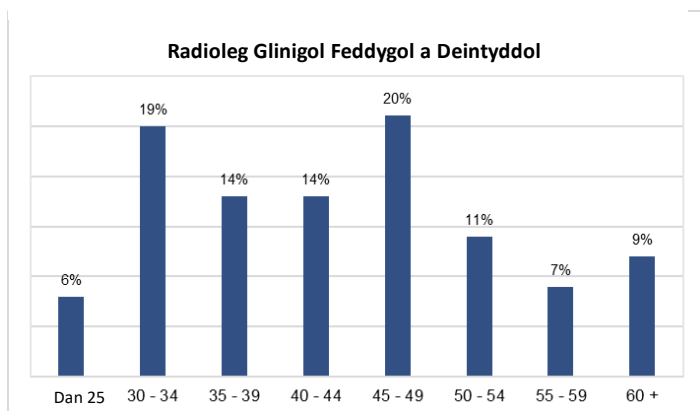
Ffigur 13. Proffil oedran y gweithlu cymorth

Ffigur 12. Proffil oedran y gweithlu radiograffeg

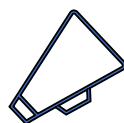
Ffigur 14. Proffil oedran y gweithlu radioleg

Ar hyn o bryd, mae dros chwarter y radiolegwyr a radiograffwyr yn 50 oed neu'n hŷn.

Mae 7% o radiograffwyr a 9% o radiolegwyr dros 60 oed ac felly gallent ymddeol yn fuan.

Mae 43% o weithwyr cymorth yn 50 oed neu'n hŷn ac mae 13% dros 60 oed ar hyn o bryd; gallai'r rhain ymddeol yn fuan.

Mae risg sylweddol o ran ymddeoliad yn dod i'r amlwg ar gyfer gwasanaethau radioleg a allai effeithio ar amserlenni ar gyfer datblygiad a thwf y gweithlu.

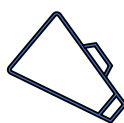
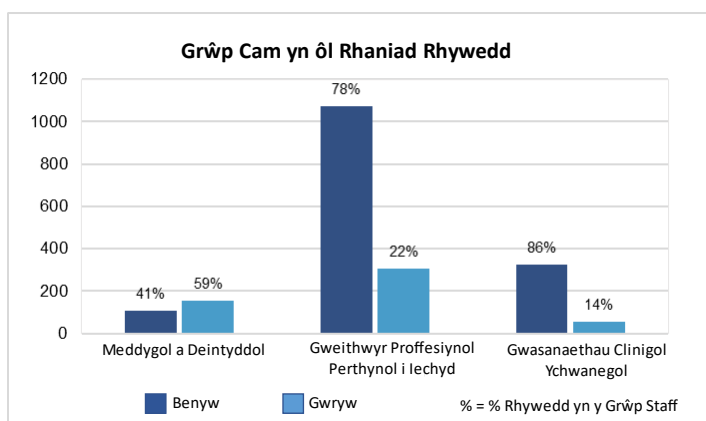
Bydd lefel yr ymddeoliadau a ragwelir ym mhob grŵp staff yn y deng mlynedd nesaf yn cyd-fynd â chollod sylweddol o wybodaeth, profiad ac arbenigedd. Gellid teimlo hyn yn fwyaf difrifol i weithwyr cymorth, lle nad oes llwybr hyfforddi uniongyrchol a bod staff yn cael eu recriwtio'n uniongyrchol o'r adrannau radioleg.

3.3 Proffil Rhyweddol

Ffigur 15. Proffil rhyweddol y gweithlu radioleg fesul grŵp proffesiynol

Mae'r proffil rhyweddol ar gyfer gwasanaethau radioleg yn dangos bod y gweithlu, yn unol â gweithlu GIG Cymru yn gyffredinol, yn fenywod yn bennaf. Caiff hyn ei ddadansoddi fesul grŵp staff fel a ganlyn:

- Mae 78% o radiograffwyr yn fenywod
- Mae 86% o weithwyr cymorth yn fenywod
- Mae 41% o staff meddygol yn fenywod

3.4 Swyddi Gwag

Nid yw data ar gyfer swyddi gwag ar gael i'w adolygu fel mater o drefn gan nad yw hyn yn cael ei gofnodi yn y Cofnod Staff Electronig, felly cynhaliwyd ciplun ym mis Mawrth 2022 gyda sefydliadau i sefydlu proffil swyddi gwag yn genedlaethol ar gyfer gwasanaethau radioleg. Roedd yr wybodaeth a gasglwyd yn amrywio ac nid oedd yn cael ei darparu gan bob bwrdd iechyd, ond mae brasamcan o'r ystod o gyfraddau swyddi gwag ar draws sefydliadau wedi'i wneud isod:

- Radiograffydd 0-18%
- Gweithiwr cymorth gofal iechyd 0-4%

Gellir cymryd amcangyfrif o swyddi gwag radiolegwyr o Adroddiad Cyfrifiad Radioleg Glinigol Coleg Brenhinol y Radiolegwyr 2021:¹¹

- Cyfradd swyddi gwag radiolegydd ymgynghorol oedd 8% yn 2021, sef ychydig yn is na'r cyfartaledd o 10% dros y pum mlynedd diwethaf.
- Adroddodd cyfarwyddwyr clinigol radioleg yng Nghymru fod 15 o swyddi gwag ar raddfa meddygon ymgynghorol ym mis Hydref 2021, ac mae traean ohonynt (33%, n=15) wedi aros yn wag am flwyddyn neu fwy, er gwaethaf ymdrechion recriwtio.
- Yn dilyn recriwtio llwyddiannus yn 2021 (gan arwain at gynnydd o 11 yn y gweithlu meddygon ymgynghorol ym maes radioleg glinigol), mae nifer y swyddi gwag yn 2021 wedi gostwng o gymharu â blynyddoedd blaenorol.

Mae data swyddi gwag yn rhoi mewnwelediad cyfyngedig i raddau'r diffygion yn y gweithlu. Nid yw swyddi gwag yn adlewyrchu'r diffyg cyfan gan fod nifer o ffactorau'n cyfyngu ar swyddi gwag, gan gynnwys cyllidebau a/neu ddiffyg ymgeiswyr addas.

3.5 Y Gweithlu Amharhaol

Mae'r gweithlu amharhaol yn cynnwys gweithwyr nad ydynt yn barhaol fel gweithwyr asiantaeth a gweithwyr locwm. Nid oedd data ar gael i ddarparu proffil o ddefnydd mewn gwasanaethau radiograffeg gan fod y data cenedlaethol yn cael ei grynhoi a'i gofnodi ar gyfer y "proffesiynau perthynol i iechyd" grŵp data i gyd.

Yn ystod y gweithdai ymgysylltu, adroddodd rheolwyr radioleg am anawsterau cynyddol wrth ddod o hyd i staff locwm neu staff asiantaeth, boed yn staff meddygol neu radiograffwyr. Adroddwyd bod sonograffwyr locwm yn broblem benodol o ran argaeledd. Cynyddodd yr anawsterau hyn i sefydliadau yn y gorllewin a'r rhai sy'n gwasanaethu ardaloedd gwledig Cymru. Lle'r oedd modd archebu staff locwm neu asiantaeth, adroddodd rheolwyr am achosion o staff yn canslo cyn dod i'w swydd neu eu contract i ymgymryd â swyddi eraill yn GIG Lloegr.

¹¹ [clinical_radiology_census_report_2021.pdf \(rcr.ac.uk\)](https://www.rcr.ac.uk/clinical-radiology-census-report-2021.pdf)

Mae staff asiantaeth a locwm yn ffurfio rhywfaint o gapasiti'r gweithlu ychwanegol o fewn radioleg, ond nid y cyfan. Bydd capasiti ychwanegol hefyd ar ffurf unrhyw oriau ychwanegol a weithir gan staff presennol a chapasiti adrodd ar gontract allanol.

3.6 Cyflenwad y Gweithlu

Mae'r Swyddfa Gartref wedi cynnwys ystod eang o weithwyr gofal iechyd proffesiynol yn y rhestr galwedigaethau lle mae prinder; mae radiolegwyr a radiograffwyr wedi bod ar y rhestr hon ers blyneddau lawer.¹²

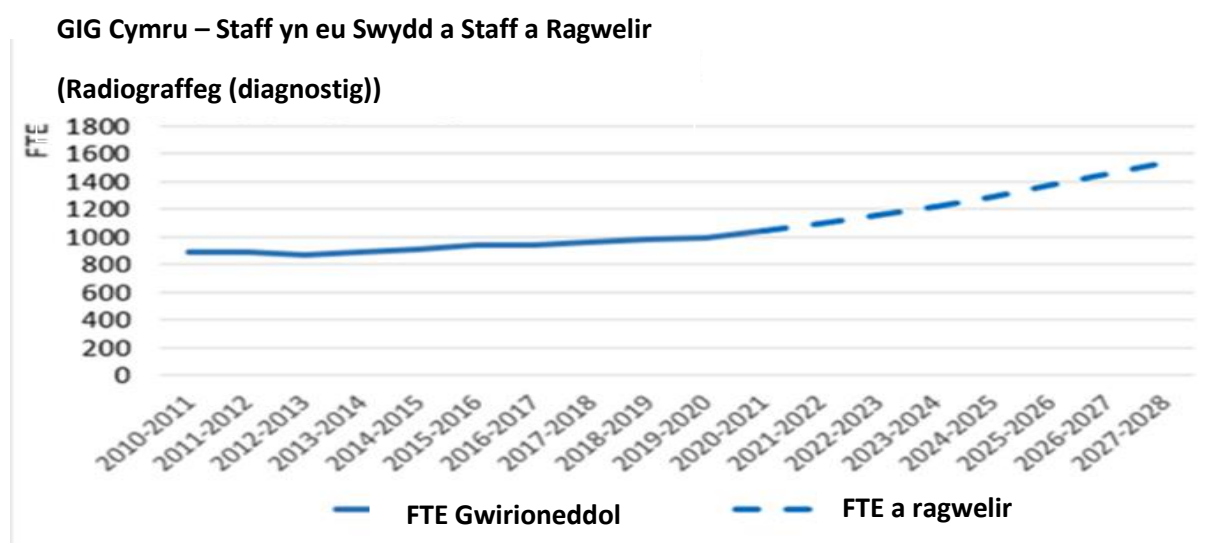
Yng Nghymru, mae AaGIC yn cefnogi addysg a hyfforddiant ystod eang o weithwyr iechyd trwy raglenni hyfforddiant addysg feddygol ôl-raddedig, trwy gomisiynu addysg, a thrwy'r system bwrsariaethau. Mae'r canlynol yn rhoi trosolwg o gyflenwad y gweithlu radioleg, gan gynnwys y llwybrau hyfforddi.

3.6.1 Radiograffydd

Darperir hyfforddiant radiograffeg ddiagnostig gan ddwy brifysgol yn ne a gogledd Cymru. Mae'r rhain yn gyrsiau gradd tair blynedd, amser llawn. Ar hyn o bryd, nid oes llwybr hyfforddi rhan-amser ar gyfer radiograffeg ddiagnostig.

Mae tueddiadau comisiynu addysg wedi gweld cynnydd mewn lleoedd radiograffwyr i raddedigion dros y blyneddau diwethaf ac mae Cymru yn parhau i gomisiynu mwy o leoedd hyfforddi. Er mwyn hwyluso'r cynnydd yn nifer y myfyrwyr o fewn byrddau iechyd, mae AaGIC yn cefnogi lleoliadau hyfforddi trwy ariannu hwyluswyr addysg ymarfer. Mae'r rolau hyn yn cefnogi myfyrwyr wrth ymarfer, gan ddarparu gofal bugeiliol, cynnal asesiadau sgiliau clinigol, a chynnig cyfleoedd hyfforddiant efelychu. Mae modelu'r cyflenwad gweithlu hwn yn dangos, o ystyried ymddeoliadau amcangyfrifedig, y bydd cynnydd cyffredinol serch hynny yn y gweithlu sydd ar gael.

Ffigur 16. Offeryn tueddiadau'r gweithlu

¹² [Skilled Worker visa: shortage occupations – GOV.UK \(www.gov.uk\)](https://www.gov.uk/government/news/skilled-worker-visa-shortage-occupations)

Cyflwynwyd gwaith i symleiddio'r broses recriwtio yn 2020, gan baru cyfleoedd cyflogaeth â'r graddedigion radiograffwyr a ariennir drwy fwsariaeth ag amod dwy flynedd o gyflogaeth yng Nghymru. Darparodd symleiddio mewn radioleg gyfleoedd i sefydliadau sicrhau cyflogaeth i niferoedd cynyddol o radiograffwyr Band 5 graddedig. Oherwydd lefelau swyddi gwag a chynnydd yn y galw am radiograffwyr, mae angen recriwtio ychwanegol o hyd drwy gydol y flwyddyn ac felly ni ellir ystyried symleiddio fel yr unig opsiwn ar gyfer cynyddu nifer y radiograffwyr. Mae denu digon o raddedigion i ardaloedd mwy gwledig Cymru yn parhau i fod yn heriol.

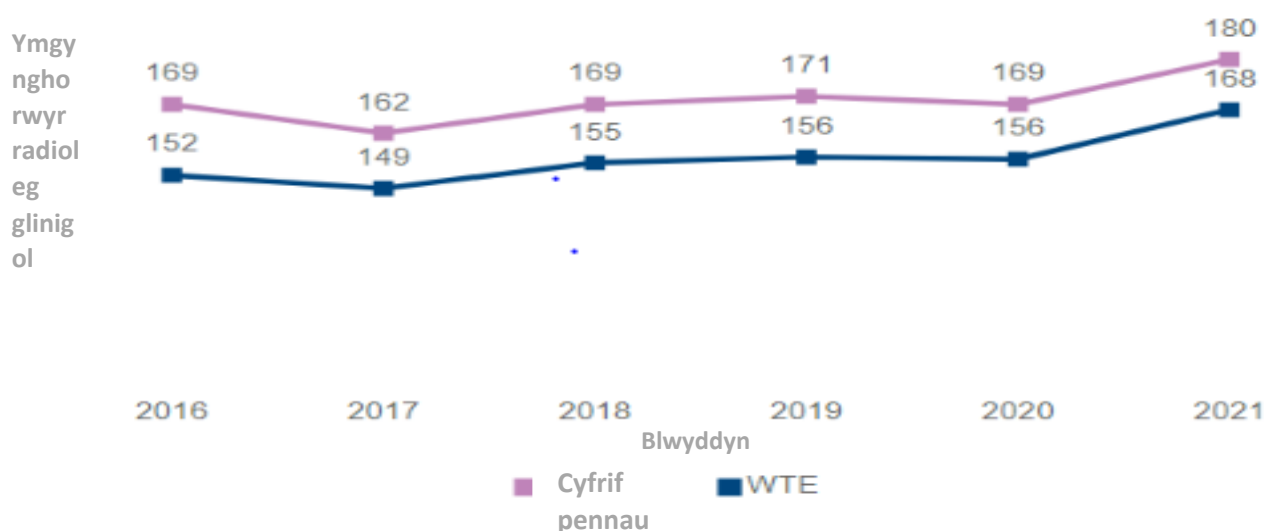
Mae contractau addysg sy'n dechrau yn 2022 yn ei gwneud yn ofynnol i sefydliadau addysg uwch weithio'n agosach â'u sefydliadau bwrdd iechyd / GIG sydd wedi'u halinio. Mae AaGIC yn hwyluso cyfarfodydd addysg rhwng y sefydliadau addysg uwch a sefydliadau'r GIG i drafod dosbarthiad lleoliadau myfyrwyr a pharatoi myfyrwyr i weithio ym mhob lleoliad ar draws GIG Cymru. Yn ogystal, mae gan sefydliadau addysg uwch gyfrifoldeb i sicrhau eu bod yn recriwtio myfyrwyr a fydd yn mynd ymlaen i gefnogi'r gweithlu yng Nghymru, ac i gefnogi myfyrwyr sy'n byw ymhell o unrhyw sefydliad addysg uwch i gael mynediad i addysg.

3.6.2 Meddygol

Mae cyfrifiad gweithlu Coleg Brenhinol y Radiolegwyr (2021) yn dangos twf cyson yng ngweithlu radiolegwyr y DU dros y pum mlynedd diwethaf.¹³ Er bod y cyfrifiad yn nodi bod twf ar gyfer yr holl wledydd datganoledig wedi cynyddu, mae'r adroddiad yn amlygu bod Cymru wedi gweld rhywfaint o'r twf arafaf yn y DU yn ystod y pum mlynedd diwethaf o ran niferoedd ymhlith y gweithlu radiolegwyr ymgynghorol, ar ddim ond 2% y flwyddyn.

Fodd bynnag, dros 2020-21, cyflymodd y twf i 8% gyda chynnydd o 12 o radiolegwyr ymgynghorol (wte).

Ffigur 17. Y gweithlu meddygon ymgynghorol ym maes radioleg glinigol – Cymru, tuedd pum mlynedd (2016–2021) (Coleg Brenhinol y Radiolegwyr: 2020)¹⁴

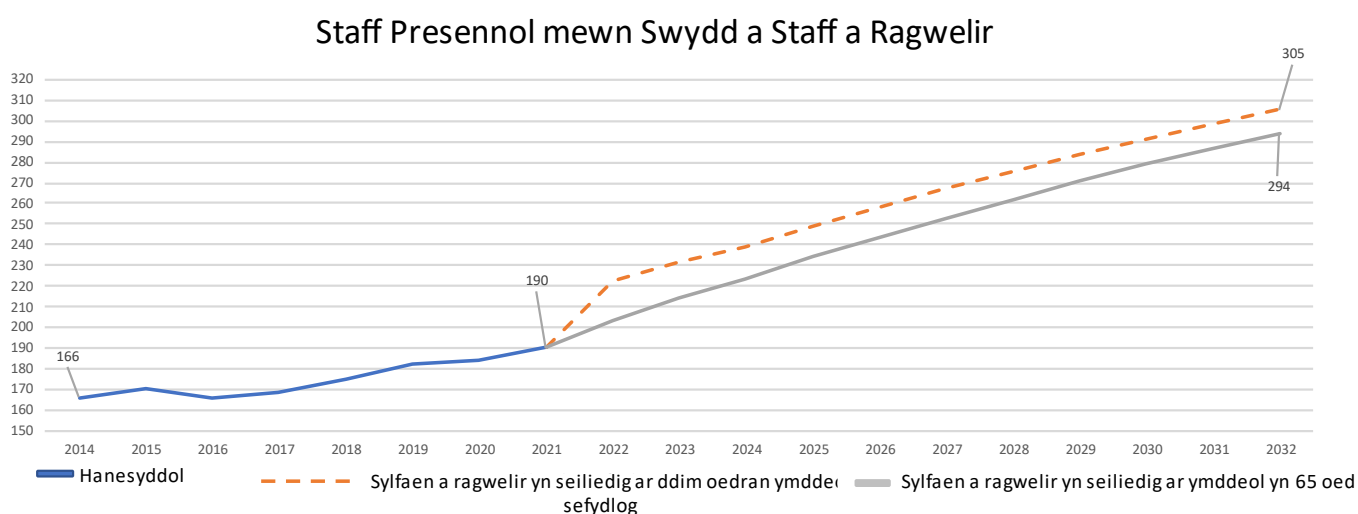
¹³ [clinical radiology census report 2021.pdf \(rcr.ac.uk\)](https://www.rcr.ac.uk/clinical-radiology-census-report-2021.pdf)

¹⁴ [Clinical radiology UK workforce census 2020 report \(rcr.ac.uk\)](https://www.rcr.ac.uk/clinical-radiology-uk-workforce-census-2020-report)

Mae lleoedd hyfforddi ym maes radioleg glinigol yng Nghymru wedi cynyddu'n sylweddol, a alluogwyd gan sefydlu Academi Ddelweddu Genedlaethol Cymru yn 2018. Mae modelu cychwynnol yr hyfforddeion yn dangos y bydd hyn yn arwain at gynnydd yn y gweithlu meddygon ymgynghorol o 2020 ymlaen. Mae'r modelu hwn yn rhagdybio cyfraddau gadael cyn gorffen hyfforddiant, pobl yn gadael (gan gynnwys trwy ymddeol), a chadw hyfforddeion i lenwi swyddi meddygon ymgynghorol. Mae hefyd yn cyfrif am hyfforddiant llai na amser llawn a chyfraddau cyfranogiad yr hyfforddeion.

Mae modelu hefyd yn dangos bod potensial i'r gweithlu gynyddu'n uwch na'r lefelau sy'n ofynnol i lenwi swyddi'r rhai sy'n gadael. Nid yw'n bosibl ar hyn o bryd i'r model ystyried cynnydd sy'n gysylltiedig â galw yn y dyfodol.

Ffigur 18. Staff radioleg glinigol mewn swydd ar hyn o bryd a'r niferoedd a ragwelir

Mae nifer yr hyfforddeion wedi cynyddu ers lansio Academi Ddelweddu Genedlaethol Cymru, ac mae cyfleoedd gweithio/hyfforddiant hyblyg wedi dod yn fwy cyffredin. Yn y blynyddoedd diwethaf, mae cyfran uwch o hyfforddeion radioleg wedi dewis gweithio/hyfforddi ar sail lai na amser llawn, ymgymryd â chyfleoedd hyfforddi neu gymrodoriaethau y tu allan i'r cynllun, ac ymgymryd â hyfforddiant arbenigol estynedig ar gyfer radioleg ymyriadol, y mae pob un ohonynt yn ymestyn yr amser cyffredinol a gymerir i gyflawni eu Tystysgrif Cwblhau Hyfforddiant.

3.6.3 Gweithiwr Cymorth Gofal Iechyd

Nid oes llwybr hyfforddi wedi'i gomisiynu ar gyfer gweithwyr cymorth gofal iechyd yng Nghymru; mae cyflenwad y gweithlu hwn yn destun recriwtio cystadleuol gan y boblogaeth leol drwy'r fframweithiau gyrfa ar gyfer gweithwyr cymorth gofal iechyd (AaGIC: 2015). Mae'n ofynnol i weithwyr cymorth gofal iechyd clinigol newydd fynychu rhaglen sefydlu clinigol Cymru gyfan sydd wedi'i hachredu gan GIG Cymru, sy'n ffurfio cam cyntaf y fframwaith.

Yna mae gweithwyr cymorth gofal iechyd ym maes gwasanaethau radioleg yn ymgymryd â dysgu sy'n seiliedig ar waith ar Lefel 2 i 4. Ar hyn o bryd, mae AaGIC yn comisiynu Tystysgrif Uwch yr Ymarferydd Cynorthwyol Radioleg, sy'n darparu llwybr i'r rhaglen hyfforddi graddedigion amser llawn. Mae trafodaethau'n dechrau gyda gwasanaethau radioleg i gwmpasu'r angen i ddatblygu

dysgu sy'n seiliedig ar waith Lefel 4, i gefnogi datblygiad ymarferwyr cynorthwyol ar draws ystod ehangach o ddulliau ac i asesu'r angen i ddatblygu llwybrau cofrestru rhan-amser.

3.6.4 Addysg Ôl-raddedig

Mae AaGIC a sefydliadau'r GIG yn ariannu ac yn cefnogi ystod o addysg a dysgu ôl-raddedig ar gyfer y gweithlu radioleg. Mae addysg ôl-raddedig yn cefnogi'r gweithlu i ddatblygu sgîl newydd neu ymestyn sgiliau a gwybodaeth. Mae hyn yn cynnwys hyfforddiant i ddatblygu radiograffwyr adrodd, uwch-sonograffwyr meddygol, ac addysg ôl-raddedig i gefnogi staff i weithio ar draws ystod ehangach o ddulliau delweddu.

PENNOD 4: YR HYN A GLYWSOM

Yn y gweithdy ymgysylltu cyntaf, gofynnwyd cwestiynau i gyfranogwyr a gynlluniwyd i helpu i nodi rhwystrau i drawsnewid y gweithlu, a'r cyfleoedd i newid, gwella a datblygu'r gweithlu angenrheidiol. Rhestrir yr atebion a ddyfynnir amlaf yn y tabl isod.

Ffigur 19. Gwranddo ar leisiau radioleg. Adborth o Weithdy 1 – Rhwystrau a chyfleoedd ar gyfer trawsnewid y gweithlu radioleg

Beth sy'n dal radioleg yn ôl?

- Y capasiti staffio ac offer sydd ar gael i reoli'r galw
- Ansicr ynghylch rôl ymarferwyr anfeddygol
- Ariannu capasiti
- Y gallu i recriwtio

Beth sy'n atal radioleg rhag gwneud pethau'n wahanol?

- Diffyg amser
- Adnoddau cyfyngedig
- Capasiti hyfforddi a goruchwyllo
- Cyfyngiadau TG

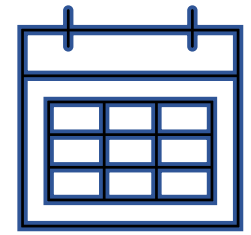
Beth fyddai'n helpu ymarferwyr radioleg i oresgyn rhwystrau a gweithio ar frig eu trwydded?

- Gweithio rhyngbroffesiynol
- Cymorth arweinyddiaeth
- Rhannu arferion gorau
- Ôl-lenwi/cymorth i ddarparu cyfleoedd hyfforddi
- Gweithio hyblyg
- Dysgu seiliedig ar waith

Archwiliwyd y tri chwestiwn hyn, a'r adborth a ddarparwyd gan gyfranogwyr, yn fanylach ym mhob un o'r pum gweithdy a ddilynodd. Mae'r bennod hon yn cyflwyno'n fanwl y themâu allweddol a gododd yn ystod y cyfnod ymgysylltu hwn a hefyd y rhai a ddeilliodd o ddadansoddiad o allbynnau cynllunio'r gweithlu pob sefydliad.

4.1 Model 24 Awr / 7 Diwrnod yr Wythnos

Er bod radioleg yn wasanaeth 24 awr / 7 diwrnod yr wythnos, roedd consensws cyffredinol efallai nad yw gwasanaethau'n defnyddio eu hadnoddau i'w llawn botensial, e.e. nid yw pob grŵp staff yn gweithio'r hyn a elwir yn draddodiadol "y tu allan i oriau" neu ar benwythnosau. Mae cyfle i ailddiffinio oriau craidd gwasanaethau radioleg, gan gymhwyso'r hyblygrwydd o fewn telerau ac amodau cyflogaeth i greu hyblygrwydd i staff weithio ar draws ystod ehangach o oriau gwaith.

Mae cael gweithlu digonol yn y system yn hanfodol i allu cynnal gwasanaethau fel model 24 awr / 7 diwrnod yr wythnos. Gellid cyflawni hyn drwy ganiatáu i staff weithio ar draws sefydliadau neu alluogi staff i gynnal sesiynau o bell ar draws GIG Cymru.

4.2 Rôl Profion Pwynt Gofal a Chanolfannau Diagnostig

Mae'r defnydd o brofion pwynt gofal wedi'i gyfyngu ar hyn o bryd ym maes delweddu oherwydd prinder staff medrus a phrinder offer delweddu. Mae angen ystyried y rôl y gallai profion pwynt gofal ei chwarae wrth gyflwyno delweddu yn y dyfodol. Mae hyn yn cynnwys yr hyn a gyflawnir gan staff nad ydynt yn ymwneud â radioleg, er enghraifft ffisiotherapyddion neu fydwragedd, a all gynnal archwiliadau uwchsain.

Gallai'r cynnig i gyflwyno canolfannau diagnostig ddarparu cyfleoedd i gyflwyno cylchdro staff rhwng y lleoliad aciwt o fewn sefydliadau a chyfleusterau cymunedol. Byddai hyn yn galluogi datblygu sgiliau a chymhwysedd o amgylch amgylcheddau dewisol ac argyfwng, tra hefyd yn cefnogi staff i gynnal eu sgiliau.

Argymhelliad 1: Dylai Ymarfer Safonol Cymru Gyfan ar gyfer Radiograffwyr fod ar waith i sicrhau cysondeb ledled Cymru ar gyfer gweithio ar draws y gwahanol ddulliau ac arbenigeddau a fydd yn galluogi lleoli a datblygu'r gweithlu'n fwy hyblyg a chefnogi'r gwaith o gynllunio olyniaeth.

4.3 Addysg, Hyfforddiant a Datblygiad

Cyfeiriwyd yn eang at y gallu i hyfforddi fel her gweithlu ar draws sefydliadau. Roedd hyn yn ymwneud ag amser staff i hyfforddi myfyrwyr a hyfforddeion, a'r gallu i hyfforddi ar offer. Er bod y gwasanaeth yn cydnabod yr angen am dwf parhaus yn nifer y myfyrwyr radiograffwyr a chofrestryddion meddygol, mae digon o leoedd lleoli a goruchwyllo yn parhau i fod yn broblemus. Mae angen cynyddu capasiti o fewn y system i gynnal twf rheoledig mewn myfyrwyr a hyfforddeion a'r cyfleoedd i ddarparu cynaliadwyedd.

Argymhelliad 2: Cynlluniau lefel sefydliadol i gael eu datblygu i gefnogi hyfforddi a recriwtio radiograffwyr dan hyfforddiant. Bydd hyn yn galluogi sefydliadau i gynnwys y niferoedd cynyddol o hyfforddeion a sicrhau bod graddedigion yn cael eu recriwtio i rolau o fewn GIG Cymru.

Amlygwyd yr angen i sicrhau datblygiad personol ac roedd adolygiadau datblygiad personol a gwaith cynllunio swyddi gweithredol yn allweddol. Gwelwyd bod gwaith cynllunio swyddi sesiynol ar gyfer staff anfeddygol yn gadarnhaol, yn enwedig ar gyfer rolau ymarfer estynedig ac uwch. Gallai hyn leihau'r her bresennol o dynnu radiograffwyr adrodd anfeddygol yn ôl i rolau caffael ar adegau o bwysau, gan arwain at golli gallu adrodd i'r gwasanaeth.

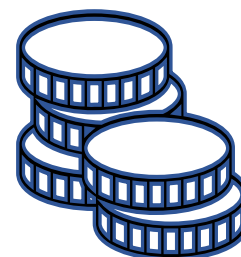
Argymhelliad 3: *Dylid archwilio gwaith cynllunio swyddi sesiynol ar gyfer staff anfeddygol i sicrhau bod sgiliau estynedig ac ychwanegol y gweithlu presennol a'r gweithlu yn y dyfodol yn cael eu defnyddio'n fwy effeithiol. Byddai hyn yn gwella llif cleifion ac yn rhyddhau gallu meddygol.*

Argymhelliad 4: *Mae angen amser priodol ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus a datblygiad staff ym maes radioleg. Dylid datblygu llwybr gyrfa Cymru gyfan o weithiwr cymorth gofal iechyd i ymarfer ymgynghorol anfeddygol gyda strategaeth ategol ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus sy'n nodi'n glir yr holl lwybrau datblygu a dilyniant sydd ar gael.*

4.4 Ariannu

Dywedwyd bod cyllid yn rhwystr sylweddol i ddatblygiad gwasanaethau radioleg. Roedd y materion ariannu a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- Gwasanaethau newydd neu ychwanegol yn cael eu cychwyn heb unrhyw ystyriaethau o ran adnoddau ar gyfer radioleg, e.e. penodi ymgynghorwyr llawfeddygol neu orthopedig ychwanegol heb unrhyw gynnydd mewn adnoddau radioleg i gefnogi atgyfeiriadau ychwanegol.
- Nid yw blaenoriaethau ariannol Cynlluniau Tymor Canolig Integredig bob amser yn cyd-fynd â blaenoriaethau radioleg cenedlaethol.
- Diffyg dealltwriaeth o'r angen am gynnydd cychwynnol (a ariennir) yng nghapasiti'r gweithlu er mwyn rhyddhau amser i ddatblygu staff i ymgymryd â rolau newydd – diffyg arian ôl-lenwi.

Mae mabwysiadu'r dull o gynllunio'r gweithlu o'r gwaelod i fyny wedi cefnogi rheolwyr gwasanaethau radioleg i ddatblygu mapiau rhanddeiliaid sefydliadol ar gyfer datblygu eu cynllun gweithlu a rhanddeiliad allweddol yw cyllid. Dylai sefydlu perthnasod ag adrannau cyllid wella dealltwriaeth a chynllunio ar lefel y bwrdd iechyd.

4.5 Denu a Recriwtio

Mae pob rhan o'r DU yn bwriadu tyfu ei gweithlu diagnostig dros y blynyddoedd i ddod, gan gynyddu cyfleoedd cyflogaeth i raddedigion a radiolegwyr ymgynghorol. Bydd hyn yn cynyddu cystadleuaeth ar gyfer staff profiadol a graddedig, felly dylai cadw myfyrwyr, hyfforddeion a staff presennol yng Nghymru fod yn flaenoriaeth.

Mae angen sicrhau bod gweithio mewn gwasanaethau radioleg yng Nghymru yn opsiwn deniadol. Mae GIG Lloegr yn archwilio swyddi gradd cyswllt i leihau symudiadau mewnol diangen er mwyn i staff gael dyrchafiad i'w band/lefel nesaf. Yng Nghymru, mae arbenigeddau eraill hefyd yn ystyried yr opsiwn hwn.

Yn ystod gwaith ymgysylltu, clywsom fod tuedd gynyddol o radiolegwyr graddedig yn dewis gweithio fel locwm neu drwy contract asiantaeth i'w galluogi i gael y cydbwysedd gorau posibl rhwng bywyd a gwaith, a cheir tystiolaeth o hyn mewn cyfweiliadau ymadael. Trafodwyd ymarfer preifat fel maes cyflogaeth a allai gael ei ystyried yn fwyfwy deniadol. Awgrymwyd hefyd y gallai staff ddewis gweithio'n rhan amser yn y GIG a rhan amser yn y sector preifat.

“Bygythiad o staff yn gadael os nad oes cyfleoedd”

Gwelwyd bod angen gwneud radioleg yn ddewis gyrfa deniadol. Er y bu ymgyrch recriwtio Hyfforddi Gweithio Byw, ni fu unrhyw beth yn benodol o ran radioleg, er bod radiograffwyr wedi bod yn rhan o ymgyrchoedd diweddar mewn proffesiynau perthynol i iechyd Yn Lloegr a hybu Gwyddonydd Gofal Iechyd yng Nghymru.

4.6 Llesiant y Gweithlu

Mae llesiant y gweithlu yn allweddol i ddenu a chadw gweithlu'r gwasanaeth radioleg.

“Mae COVID-19 wedi ein gwneud ni'n fwy ymwybodol o faterion yn ymwneud â'r gorweithio a brofir gan staff a straen galwadau gormodol ar y gwasanaeth”

Nodwyd effaith y pandemig ar lwythi gwaith a thynnwyd sylw at y broblem o'r gorweithio a brofir gan staff fel pryder yn ystod y gweithdai ymgysylltu. Mae angen sicrhau bod y cymorth cywir ar gael i staff i'w galluogi i berfformio'n uchel. Adroddodd rheolwyr gwasanaethau radioleg fod gostyngiad canfyddedig yn ewyllys da staff ar draws gwasanaethau radioleg ar ôl y pandemig.

“Mae angen i staff deimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi; mae hyn yn cynnwys y cymorth amgylcheddol uniongyrchol yn eu gweithle. Ystyriwyd bod cynnydd tuag at lwyth gwaith mwy hylaw i'r holl staff yn hanfodol.”¹⁵ (*Sefydliad Siartredig Personél a Datblygu: 2020*)

Mae mecanweithiau cymorth effeithiol sefydledig ar waith o fewn byrddau iechyd y gall staff eu cyrchu i gael cymorth gyda llesiant corfforol a meddyliol. Nid yw'r strategaeth hon yn bwriadu dyblygu'r ymdrechion hyn ond yn hytrach canolbwyntio ar wella llesiant trwy sicrhau bod staff yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi yn eu hamgylchedd gwaith bob dydd i ddarparu gwasanaethau o ansawdd uchel.

¹⁵ [Impact of COVID-19 on working lives | Survey reports | Sefydliad Siartredig Personél a Datblygu](#)

4.7 Gweithlu sy'n Barod yn Ddigidol

Cyfeiriwyd at faterion, cyfleusterau a chymorth TG fel rhwystr sylweddol i wasanaeth cynaliadwy, a hefyd rhwystr ar y gweithlu.

4.7.1 Integreiddio Systemau TG

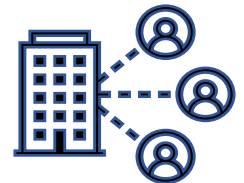
Mae diffyg integreiddio systemau TG – er enghraifft, mae atgyfeiriadau radioleg yn dal i gael eu seilio ar system bapur, pan oedd gwasanaethau tebyg mewn meysydd eraill o ofal clinigol wedi symud i atgyfeirio electronig flynyddoedd lawer yn ôl. (Fodd bynnag, cydnabyddir bod y Rhaglen System Gwybodaeth Radioleg ar y gweill ac yn ceisio mynd i'r afael â'r materion hyn.)

“Angen system wybodaeth radioleg newydd sengl a Chymru gyfan.”

4.7.2 Goruchwyliaeth o Bell

Clywyd pwysigrwydd goruchwyliaeth o bell droeon trwy gydol y sesiynau ymgysylltu. Ymhlith y buddion a nodir mae'r canlynol:

- Y gallu i 'ddefnyddio' profiad o arbenigedd penodol
- Rhwydwaith i alw arno am gyngor a chefnogaeth
- Y potensial ar gyfer cymysgedd sgiliau gwahanol o fewn timau
- Y potensial ar gyfer adrodd ar draws Cymru

Un rhwystr ar hyn o bryd i fabwysiadu goruchwyliaeth o bell yw ei fod yn aml yn dibynnu ar offer mwy modern (gan yr un darparwyr) i alluogi sganwyr gyda chamerau a gweithfannau ar y rhwydwaith digidol. Fodd bynnag, mae enghreifftiau o oruchwyliaeth o bell yn cael ei gweithredu'n llwyddiannus a chefnogi newid yn y cymysgedd sgiliau – er enghraifft, ym maes sgrinio'r fron.

Argymhelliad 5: Dylid nodi a manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i drawsnewid y gweithlu o ganlyniad i gyllid ychwanegol ar gyfer amnewid a chyflwyno sganwyr newydd, e.e. cyflwyno modelau gweithio a chymysgeddau sgiliau newydd, wedi'u galluogi gan oruchwyliaeth o bell.

4.7.3 Deallusrwydd Artiffisial

Mae deallusrwydd artiffisial yn cynrychioli gallu peiriannau i ddynwared swyddogaethau gwybyddol bodau dynol (dysgu a datrys problemau). Bydd datblygu deallusrwydd artiffisial a dysgu peirianyddol cysylltiedig yn cynnig posibiliadau capasiti gweithlu lluosog ym maes radioleg. Bydd y meysydd datblygu a chymorth gwasanaeth yn amrywio o'r canlynol:

- Adroddiadau radioleg ar archwiliadau/delweddau – cymorth adrodd (ail farn bosibl) ac yn y pen draw adrodd cynradd ar ddelweddau
- Ffrydio blaenoriaeth ar gyfer adrodd – brys/blaenoriaethu a thynnu sylw at archwiliadau brys ar gyfer adrodd am y tro cyntaf
- Cefnogaeth ar gyfer gwneud penderfyniadau clinigol
- Optimeiddio dosau ymbelydredd
- Cymorth ar gyfer llif gwaith gwasanaethau cleifion ym maes radioleg, megis trefnu apwyntiadau, cymorth clerigol, a chynorthwyyr rhithwir (sgwrsfotiaid) mewn swyddogaethau fel trefnu apwyntiadau ac ateb ymholiadau gan gleifion a'r cyhoedd

Nodwyd y cyfraniad a'r newidiadau i'r gweithlu y bydd cyflwyno deallusrwydd artiffisial yn eu galluogi, yn enwedig ymhlith staff meddygol, a welodd y potensial ar gyfer gwahanol ffyrdd o weithio y byddai cyflwyno'r dechnoleg hon yn eu galluogi.

Argymhelliad 6: *Gweithredu dull cenedlaethol o sganio'r gorwel ar gyfer datblygiadau arloesol a gwelliannau mewn technoleg ac offer diagnostig a fyddai'n darparu cyfleoedd i drawsnewid y gweithlu. Diffinio'n glir yr anghenion hyfforddi a'r llinellau amser cysylltiedig i gyflawni trawsnewid technolegol a digidol, h.y. cyflwyno'r System Gwybodaeth Radioleg newydd neu osod offer sganio newydd.*

PENNOD 5: MODEL GWEITHLU'R DYFODOL A ARGYMHELLIR

Mae potensial i ail-lunio'r gweithlu ym maes gwasanaethau radioleg drwy newid y modelau darparu. Gellid cyflawni hyn trwy wneud y canlynol:

- Datblygu sgiliau estynedig ar draws y gweithlu radioleg
- Ymestyn sgiliau radiograffwyr fel eu bod yn gallu gweithio ar draws mwy o arbenigeddau/dulliau
- Rhyddhau capasiti meddygol i alluogi'r rhan hon o'r gweithlu i wneud mwy o waith cymhleth sy'n wynebu cleifion, ac i leihau'r llwyth gwaith adrodd ar gyfer ymchwiliadau 'sylfaenol'
- Datblygu rôl yr uwch-ymarferwyr / gweithwyr cymorth gofal iechyd ymhellach

"Rhoi'r gorau i wneud yr hyn rydyn ni wedi'i wneud erioed."

Bydd y bennod hon yn cyflwyno nifer o argymhellion ynghylch sut y gellid datblygu pob grŵp staff o fewn gwasanaethau radioleg i gefnogi ffyrdd newydd o weithio.

5.1 Ymgynghorwyr Anfeddygol

Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw ymgynghorwyr anfeddygol wedi'u cofnodi ar y Cofnod Staff Electronig (ESR) o fewn y gwasanaeth radioleg. Mae'n hysbys trwy ein gwaith ymgysylltu bod gennym ni unigolion anfeddygol yn y gweithlu sy'n gweithio ar lefel meddyg ymgynghorol (Atodiad D); Fodd bynnag, nid yw'n bosibl meintio'r niferoedd trwy'r systemau ESR presennol.

Mae gan broffesiynau eraill fframweithiau cydnabyddedig ar gyfer datblygu'r rôl hon ac mae Cymdeithas y Radiograffwyr wedi cynhyrchu canllawiau ar gyfer datblygu ymarfer ymgynghorwyr ac ymarfer uwch.¹⁶ Mae'n parhau i fod yn bwysig ar gyfer cynaliadwyedd yn y dyfodol i nodi lle y gellid cyflwyno ymarfer ar lefel ymgynghorwyr anfeddygol o fewn gwasanaethau radioleg, er mwyn galluogi twf y rolau hyn gyda chwmpasau ymarfer i gael eu nodi. Dylid gwneud gwaith i ddiffinio cwmplas yr ymarfer ar gyfer y rolau hyn a sicrhau eu bod yn cael eu hymgorffori o fewn timau amlddisgyblaethol.

Mae fframwaith ar gyfer ymarfer ymgynghorwyr anfeddygol yn cael ei ddatblygu gan AaGIC. Dylai sefydliadau nodi lle mae'r rolau hyn yn rhan o'r cyflenwad staff o fewn cynlluniau'r gweithlu i sicrhau bod gwaith cynllunio olyniaeth wedi'i ategu gan y rhaglen hyfforddiant ofynnol. Rhaid i rolau ymgynghorwyr anfeddygol gael eu cofnodi o fewn ESR. Mae angen inni ddeall cyfraniad y rolau hyn a bod yn glir ynghylch sut y cânt eu gweithredu a'u hawdurdodi / eu hachredu ledled Cymru ar gyfer y gweithlu radioleg.

Argymhelliad 7: Dylai systemau rheoli staff electronig (ESR ar hyn o bryd) 'od â'r gallu i gofnodi proffil sgiliau'r gweithlu yn gywir (h.y. ymgynghorwyr anfeddygol, ymarfer uwch ac estynedig) a dylent hwyluso'r gwaith o gasglu a monitro data ar lefel leol a chenedlaethol.

¹⁶ [consultant radiographer - guidance for the support of new and established roles.pdf 2 \(sor.org\)](#)

Argymhelliad 8: Nodi lle gallai rolau radiograffwyr ymgynghorol anfeddygol gael eu cyflwyno ar draws pob sefydliad (e.e. pa ddulliau). Dylai'r gwaith hwn adeiladu ar enghreifftiau o ymarfer da lle mae rolau radiograffwyr ymgynghorol eisoes wedi'u cyflwyno'n llwyddiannus.

Argymhelliad 9: Dylid datblygu Safon Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer Radiograffwyr Ymgynghorol, gan nodi gofynion addysg a hyfforddiant cysylltiedig.

5.2 Radiograffwyr Adrodd

Mae radiograffwyr adrodd yn rolau ymarfer clinigol estynedig a all, unwaith y cânt eu hyfforddi, gynyddu gallu adrodd. Mae AaGIC wedi comisiynu lleoedd addysgol a ariennir i gefnogi sefydliadau i ddatblygu'r rolau hyn ac ehangu eu defnydd. Mae gwasanaethau radioleg yn defnyddio'r ffrwd ariannu hon ac mae gwybodaeth dda am y lleoedd sydd ar gael. Ar hyn o bryd, nid yw gwybodaeth yn cael ei chofnodi yn y Cofnod Staff Electronig i roi i ni nifer y cyfranogwyr gweithlu presennol yn y rôl hon, neu'r rhai sydd wedi'u hyfforddi mewn adrodd radiograffeg (gweler **Argymhelliad 7**).

Yn aml, dim ond mewn un arbenigedd neu ddull â chwmpas ymarfer cyfyngedig y caiff radiograffwyr adrodd eu hyfforddi. Roedd angen datblygu'r rolau hyn ymhellach i alluogi staff meddygol i ddirprwyo'r gwaith o adrodd ar ddelweddu llai cymhleth/arferol er mwyn rhyddhau eu hamser ar gyfer adrodd ar ddelweddu a diagnosis cymhleth. Bu datblygiad parhaus o radiograffwyr adrodd yng Nghymru, ond nid yw'r datblygiad hwn wedi'i safoni ar draws arbenigeddau neu ddulliau. O fewn y sefydliad, dylid gwneud gwaith cynllunio'r gweithlu i nodi'r angen am y rolau hyn, gan gynnwys yr arbenigeddau a'r dulliau a fyddai'n elwa. Dylid datblygu cynlluniau hefyd i gefnogi cynllunio olyniaeth i'r rolau hyn drwy sicrhau bod staff yn gallu cael eu rhyddhau o'u rolau presennol i hyfforddi.

Mae adrodd radiograffwyr yn wasanaeth y gellir e' addasu i'w berfformio o weithfannau yn y cartref. Gallai hyn hefyd helpu'r rolau hyn i gael amser penodedig a di-dor i adrodd, a gallai o bosibl leihau dibyniaeth gynyddol Cymru ar adrodd ar contractau allanol.

“Modd i
radiograffwyr
adrodd
i'w rhannu.”

Argymhelliad 10: Datblygu cynlluniau ar lefel y sefydliad i nodi'r arbenigeddau a'r dulliau a fyddai'n elwa ar radiograffwyr adrodd.

Argymhelliad 11: Dylai'r gwaith o ddatblygu a gweithredu'r System Gwybodaeth Radioleg newydd wneud y mwyaf o gyfleoedd i drawsnewid y gweithlu, a allai gynnwys hyblygrwydd gweithio gartref ar gyfer adrodd.

5.3 Ymarfer Uwch/Estynedig

Mae angen datblygu ymarfer estynedig a/neu uwch (gan gynnwys radiograffwyr adrodd) o fewn gwasanaethau radioleg.

Gellir ennill ymarfer estynedig trwy ystod o addysg fel cymhwyster llawn neu ddull modiwlaid. Gall sefydliadau nodi'r angen hwn trwy eu ceisiadau comisiynu addysg neu drwy adrannau addysg a hyfforddiant lleol.

“Quite often staffing doesn't allow the release of staff to go into advance practice.”

Diffiniad Cymdeithas y Radiograffwyr ar gyfer ymarfer uwch yw: 'Cyflwynir ymarfer clinigol uwch gan ymarferwyr iechyd a gofal profiadol, cofrestredig. Mae'n lefel o ymarfer a nodweddir gan lefel uchel o ymreolaeth a phenderfyniadau cymhleth. Ategir hyn gan ddyfarniad lefel meistr neu gyfwerth sy'n cwmpasu'r pedwar piler o ymarfer clinigol, arweinyddiaeth a rheolaeth, addysg, ac ymchwil, gydag arddangosiad o alluoedd craidd a chymhwysedd clinigol mewn maes penodol.' (Cymdeithas y Radiograffwyr: 2017)

Mae Fframwaith Ymarfer Uwch eisoes ar waith yng Nghymru.¹⁷ Ym maes radioleg, mae'n bosibl na fydd ymarfer presennol yn bodloni pob un o'r pedwar piler tystiolaeth sydd eu hangen i ennill statws ymarfer uwch. Felly mae Cymdeithas y Radiograffwyr wedi cynhyrchu canllawiau ar gyfer datblygu ymarfer ymgynghorwyr ac ymarfer uwch.¹⁸

Ceir enghreifftiau lle roedd rolau estynedig yn cael eu rhoi ar waith ledled Cymru a cheir detholiad o'r rhain yn Atodiad D. Er gwaethaf datblygu ystod o rolau ymarfer estynedig, nid yw'n ymddangos bod gwasanaethau radioleg yn defnyddio'r holl ffrydiau ariannu cenedlaethol ar gyfer addysg a datblygiad sydd ar gael ar hyn o bryd. Mae AaGIC ar hyn o bryd yn cynnal adolygiad o addysg ôl-gofrestru a gomisiynwyd, a all olygu bod cyfle hefyd i ddatblygu dysgu sy'n seiliedig ar waith ar Lefel 6 a 7 ar gyfer y gweithlu cofrestredig i gefnogi ymestyn ymarfer clinigol.

Dylid gwneud gwaith fel rhan o brosesau cynllunio gweithle'r sefydliad i nodi'r angen am y rolau hyn, gan gynnwys yr arbenigeddau a'r dulliau, ac i nodi'r gofynion addysg ar gyfer datblygu'r sgiliau hyn o fewn y gweithlu delweddu.

Argymhelliad 12: *Dylid gwneud gwaith fel rhan o brosesau cynllunio gweithlu'r sefydliad i nodi'r angen am rolau ymarfer estynedig ac uwch, gan gynnwys yr arbenigeddau a'r dulliau, ac i nodi'r addysg sydd ei hangen, gan gynnwys amserlenni ar gyfer cyflwyno unrhyw rôl sy'n ofynnol fesul cam.*

Argymhelliad 13: *Dylid datblygu Safon Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer Ymarfer Uwch ac Ymarfer Estynedig, a nodi gofynion addysg a hyfforddiant cysylltiedig, gan gynnwys amserlenni ar gyfer cyflwyno unrhyw rôl sy'n ofynnol fesul cam.*

Argymhelliad 14: *Dylai pob ffrwd ariannu genedlaethol ar gyfer addysg a datblygiad gael cyhoeddusrwydd eang a'i defnyddio i'w llawn botensial gan sefydliadau ledled Cymru.*

¹⁷ [Cyflwyno ymarfer uwch – AaGIC \(gig.cymru\)](http://gig.cymru)

¹⁸ [consultant radiographer - guidance for the support of new and established roles.pdf 2 \(sor.org\)](https://www.sor.org/)

5.4 Y Gweithlu Cymorth Gofal Iechyd

Mae angen cynyddu a datblygu'r gweithlu cymorth gofal iechyd ym maes radioleg. Ar hyn o bryd, mae gweithwyr cymorth gofal iechyd yn gyfran fach o'r gweithlu radioleg cyffredinol ac maent yn hŷn yn bennaf, gyda chyfran fawr yn nesáu at ymddeoliad.

"Datblygu ein rhaglen hyfforddi fewnol ein hunain."

Y cymwysterau gweithwyr cymorth gofal iechyd presennol sydd ar gael i weithwyr cymorth radioleg yw fel a ganlyn:

- Diploma Lefel 3 mewn Delweddu Clinigol, y gellir ei gyflwyno'n lleol gan bob bwrdd iechyd
- Rhaglen Ymarferydd Cynorthwyol Lefel 4, a gomisiynwyd gan AaGIC

Nid yw pob sefydliad yng Nghymru yn gofyn am leoedd hyfforddi ar gyfer y cymhwyster Lefel 4 ar hyn o bryd. Dylid adolygu'r cymhwyster hwn felly i sicrhau ei fod yn dal yn addas i'r diben gan y dylai'r holl hyfforddiant ac addysg fod ar gael ym mhob rhan o Gymru.

Yn ystod y broses ymgysylltu, roedd nifer o sefydliadau'n dadlau bod angen cyrsiau rhan amser a llwybrau i weithwyr cymorth gofal iechyd ddatblygu'n rolau proffesiynol/cofrestredig, gan na all rhai staff adael cyflogaeth â thâl ar gyfer addysg. Mae nifer o enghreifftiau llwyddiannus o ddulliau "tyfu eich hun" o ennill cymwysterau mewn grwpiau staff eraill ledled Cymru a dylai'r maes radioleg ystyried p'un a oes angen cyflwyno rhywbeth tebyg.

Yn ogystal â chefnogi gweithwyr cymorth gofal iechyd i symud ymlaen i gofrestru, mae angen hefyd i ddatblygu 'u gwybodaeth a'u sgiliau i gefnogi'r gwaith o ddarparu gwasanaethau nawr ac yn y dyfodol. Drwy gydnabod y cyfraniad y gall gweithwyr cymorth gofal iechyd ei wneud i gapasiti'r gweithlu yn y system, mae'n bosibl ymestyn eu hymarfer presennol i ymgymryd â thasgau a oedd yn cael eu gwneud yn draddodiadol gan eraill. Er mwyn cyflawni hyn, byddai angen i wasanaethau radioleg ddiffinio cwrpas yr ymarfer ar gyfer gweithwyr cymorth Band 3 a Band 4.

Argymhelliad 15: Dylid datblygu dogfennau Safon Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer Bandiau 2, 3 a 4 i ddarparu dealltwriaeth gyffredin o ble y gall gweithwyr cymorth gefnogi gwasanaethau radioleg yng Nghymru. Dylid adolygu'r cymhwyster Lefel'3 presennol i sicrhau ei fod yn addas i'r diben.

Argymhelliad 16: Gan adeiladu ar waith cenedlaethol cyfredol, dylid datblygu dogfen Safon Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer ymarferwyr cynorthwyol Band 4 sy'n darparu dealltwriaeth gyffredin o ble y gallai rôl ymarferydd cynorthwyol Band 4 ychwanegu gwerth ar draws dulliau ac arbenigeddau o fewn gwasanaethau radioleg yng Nghymru. Dylid adolygu'r cymhwyster uwch-ymarferydd 'efel 4 presennol i sicrhau ei fod yn addas i'r diben a bod mynediad teg iddo ar gyfer pob bwrdd iechyd yng Nghymru.

Argymhelliad 17: Archwilio'r angen i ddatblygu llwybr rhan-amser i gofrestru ar gyfer rôl yr ymarferydd cynorthwyol ac alinio'r dysgu Lefel 4 sy'n seiliedig ar waith i gyflawni hyn.

5.5 Gallu Meddygol

Bydd datblygu sgiliau estynedig fel rhan o'r tîm ehangach o fewn gwasanaethau radioleg yn galluogi staff meddygol i ryddhau gwaith y gall staff anfeddygol ei wneud. Bydd datblygu radiograffwyr ymarfer estynedig, ac yn benodol radiograffwyr adrodd, yn rhyddhau capasiti i staff meddygol wneud gwaith mwy cymhleth, gan gynnwys gwaith ymyriadol.

Mae cyfleoedd hefyd i staff meddygol weithio'n fwy hyblyg, gan gynnwys adrodd a gweithio gartref ar draws sefydliadau ac ardaloedd daearyddol. Bydd gweithredu technolegau newydd, deallusrwydd artiffisial a systemau TG yn gweithredu fel galluogwr.

Mae angen parhau i fodelu'r gweithlu ac olrhain y broses o droi hyfforddeion meddygol yn swyddi meddygon ymgynghorol er mwyn sicrhau bod digon o gyflenwad ac allbwn o'n rhaglen hyfforddiant meddygol ' gymryd lle'r rhai sy'n ymddeol ac i fodloni'r galw.

Argymhelliad 18: *Gweithio i nodi lle mae cyfleoedd i ryddhau gall' meddygol trwy ddatblygu aelodau eraill o'r tîm delweddu amlddisgyblaethol, gan gynnwys lle y gellid hyfforddi gweithwyr proffesiynol eraill i ymgymryd â gweithgarwch delweddu penodedig.*

Argymhelliad 19: *Cynllun gweithlu i sicrhau bod y nifer cynyddol o hyfforddeion yn cael eu recriwtio ' swyddi ymgynghorwyr yng Nghymru a monitro p'un a yw'r hyfforddeion ychwanegol sy'n cwblhau hyfforddiant yn mynd i'r afael â'r ymddeoliadau a ragwelir.*

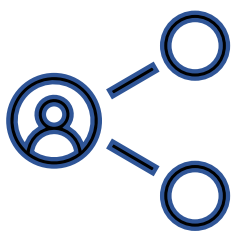
5.6 Sgiliau Delweddu ar gyfer y Gweithlu Ehangach

Mae cyfleoedd i grwpiau eraill o staff gynnal rhai profion diagnostig delweddu (gyda hyfforddiant ychwanegol) ac, wrth i dechnolegau ddatblygu dros y blynyddoedd i ddod (gan gynnwys cyflwyno profion pwynt gofal), efallai y bydd y cyfleoedd hyn yn cynyddu. Mae uwchsain meddygol eisoes yn cael ei wneud gan staff nad ydynt yn staff gwasanaethau radioleg ac, mewn cydweithrediad â gwasanaethau eraill, dylai gwasanaethau radioleg archwilio cyfleoedd i gefnogi staff eraill i wneud gwaith delweddu priodol.

Argymhelliad 20: *Mireinio ac ailadrodd y dull cynllunio'r gweithlu a ddefnyddiwyd wrth gynhyrchu Model Gweithlu Radioleg Cymru i gynhyrchu modelau gweithlu atodol a fydd yn cyfrannu at fodel gweithlu delweddu cyffredinol Cymru*

5.7 Dull Cydweithredol o Gynllunio'r Gweithlu

Ceir enghreifftiau o'r modelau hyn cael eu rhoi ar waith yn llwyddiannus ledled Cymru a'r DU, ond nid oes seilwaith sefydledig yng Nghymru ar hyn o bryd i gefnogi'r gwaith o rannu ymarfer da o ran cynllunio'r gweithlu. Ar hyn o bryd, mae rhannu'n digwydd trwy drefniadau ad hoc rhwng unigolion ymroddedig trwy rwydweithiau presennol.

Argymhelliad 21: Mae angen ymagwedd gydweithredol i adolygu gwybodaeth o gynlluniau gweithlu sefydliadau i nodi meysydd allweddol lle gellir nodi opsiynau ac atebion gweithlu penodol. Gallai sefydlu cymuned ymarfer cynllunio'r gweithlu yn y gwasanaethau radioleg gefnogi dull mwy cydweithredol o ddatblygu datrysiadau gweithlu a rhannu ymarfer da, er enghraifft i fynd i'r afael â recriwtio a chadw ar gyfer swyddi mwy arbenigol a rhai y mae'n anodd recriwtio iddynt.

Argymhelliad 22: Ystorfa ddogfennau ganolog ar gyfer GIG Cymru i wella cydweithio a gwneud y mwyaaf o gyfleoedd i rannu ymarfer da, rhagoriaeth glinigol, polisiâu a gweithdrefnau, a gweithgarwch achredu. Yn ogystal, gellid defnyddio'r system hon i storio adnoddau i gefnogi'r gwaith o gynllunio'r gweithlu a hwyluso creu cymuned cynllunio'r gweithlu.

PENNOD 6: CRYNODEB O'R ARGYMHELLION A'R CAMAU NESAF

6.1 Crynodeb o'r Argymhellion

Mae'r 'Strategaeth ar gyfer Datblygu Model Gweithlu Radioleg ar gyfer GIG Cymru' wedi cyflwyno 22 o argymhellion i gefnogi a hwyluso'r gwaith o ddatblygu gweithlu radioleg cryf, gwydn a chynaliadwy.

Mae'r argymhellion hyn yn gyfuniad o'r rhai y gellir eu datblygu ar unwaith gan sefydliadau unigol (a nodir fel rhai 'lleol') a'r rhai y bydd angen dull cydweithredol cenedlaethol i'w datblygu.

Ceir crynodeb llawn o'r argymhellion hyn yn **Nhabl 2** isod.

Tabl 2. Crynodeb o'r Argymhellion

Rhif yr argymhelliad	Argymhelliad	Lleol	Cenedlaethol
1	Dylai Safon Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer Radiograffwyr fod ar waith i sicrhau cysondeb ledled Cymru ar gyfer gweithio ar draws y gwahanol ddulliau ac arbenigeddau a fydd yn galluogi lleoli a datblygu'r gweithlu'n fwy hyblyg a chefnogi cynllunio olyniaeth.		x
2	Datblygu cynlluniau lefel sefydliadol i gefnogi hyfforddi a recriwtio radiograffwyr dan hyfforddiant. Bydd hyn yn galluogi sefydliadau i gynnwys y niferoedd cynyddol o hyfforddeion a sicrhau bod y graddedigion yn cael eu recriwtio i rolau o fewn GIG Cymru.	x	x
3	Dylid archwilio cynllunio swyddi sesiynol ar gyfer staff anfeddygol i sicrhau bod sgiliau estynedig ac ychwanegol y gweithlu presennol ac yn y dyfodol yn cael eu defnyddio'n fwy effeithiol. Byddai hyn yn gwella llif cleifion ac yn rhyddhau gallu meddygol.	x	x
4	Mae angen amser priodol ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus a datblygiad staff ym maes radioleg. Dylid datblygu llwybr gyrfa Cymru gyfan o weithiwr cymorth gofal iechyd i ymarfer ymgynghorol anfeddygol gyda strategaeth ategol ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus sy'n nodi'n glir yr holl lwybrau datblygu a dilyniant sydd ar gael.	x	x
5	Dylid nodi a manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i drawsnewid y gweithlu o ganlyniad i gyllid ychwanegol ar gyfer amnewid a chyflwyno sganwyr newydd, e.e. cyflwyno modelau gweithio newydd a chymysgedd sgiliau, wedi'u galluogi gan oruchwyliaeth o bell.	x	
6	Gweithredu dull cenedlaethol o sganio'r gorwel ar gyfer datblygiadau arloesol a gwelliannau mewn technoleg ac offer diagnostig a fyddai'n darparu cyfleoedd i drawsnewid y gweithlu. Diffinio'n glir yr anghenion hyfforddi a'r llinellau amser cysylltiedig i gyflawni trawsnewid technolegol a digidol, h.y. cyflwyno'r System Gwybodaeth Radioleg newydd neu osod offer sganio newydd.	x	x
7	Dylai systemau rheoli staff electronig (ESR ar hyn o bryd) fod â'r gallu i gofnodi proffil sgiliau'r gweithlu yn gywir (h.y. ymgynghorwyr anfeddygol, ymarfer uwch ac estynedig) a dylent hwyluso'r gwaith o gasglu a monitro data ar lefel leol a chenedlaethol.	x	x

Rhif yr argymhelliad	Argymhelliad	Lleol	Cenedlaethol
8	Nodi lle gallai rolau radiograffwyr ymgynghorol anfeddygol gael eu cyflwyno ar draws pob sefydliad (e.e. pa ddulliau). Dylai'r gwaith hwn adeiladu ar enghreifftiau o ymarfer da lle mae rolau radiograffwyr ymgynghorol eisoes wedi'u cyflwyno'n llwyddiannus.	x	x
9	Dylid datblygu Safon Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer radiograffwyr ymgynghorol, gan nodi gofynion addysg a hyfforddiant cysylltiedig.		x
10	Datblygu cynlluniau ar lefel y sefydliad i nodi'r arbenigeddau a'r dulliau a fyddai'n elwa ar radiograffwyr adrodd.	x	x
11	Rhaid i'r gwaith o ddatblygu a gweithredu'r System Gwybodaeth Radioleg newydd wneud y mwyaf o gyfleoedd i drawsnewid y gweithlu, a allai gynnwys hyblygrwydd gweithio gartref ar gyfer adrodd.		x
12	Mae angen gwneud gwaith fel rhan o brosesau cynllunio gweithlu'r sefydliad i nodi'r angen am rolau ymarfer estynedig ac uwch, gan gynnwys yr arbenigeddau a'r dulliau, ac i nodi'r addysg sydd ei hangen, gan gynnwys amserlenni ar gyfer cyflwyno unrhyw rôl ofynnol fesul cam.	x	x
13	Dylid datblygu Safon Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer Ymarfer Uwch ac Ymarfer Estynedig, a nodi gofynion addysg a hyfforddiant cysylltiedig, gan gynnwys amserlenni ar gyfer cyflwyno unrhyw rôl sy'n ofynnol fesul cam.		x
14	Dylai pob ffrwd ariannu genedlaethol ar gyfer addysg a datblygiad gael cyhoeddusrwydd eang a'i defnyddio i'w llawn potensial gan sefydliadau ledled Cymru.	x	x
15	Dylid datblygu dogfennau Safon Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer Bandiau 2 a 3 i ddarparu dealltwriaeth gyffredin o ble y gall gweithwyr cymorth Band 2 a 3 gefnogi gwasanaethau radioleg yng Nghymru. Er bod y Diploma Lefel 3 mewn Delweddu Clinigol wedi'i ddiwygio'n ddiweddar, dylid ei adolygu yn erbyn y 'Safon Ymarfer' a ddatblygwyd i sicrhau ei fod yn bodloni'r holl ofynion a nodwyd.		x
16	Gan adeiladu ar waith cenedlaethol cyfredol, dylid datblygu dogfen Safon Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer Ymarferwyr Cynorthwyol Band 4 sy'n darparu dealltwriaeth gyffredin o ble y gallai rôl ymarferydd cynorthwyol Band 4 ychwanegu gwerth ar draws dulliau ac arbenigeddau o fewn gwasanaethau radioleg yng Nghymru. Dylid adolygu'r cymhwyster uwch-ymarferydd Lefel 4 presennol i sicrhau ei fod yn addas i'r diben a bod mynediad teg iddo ar gyfer pob bwrdd iechyd yng Nghymru.		x
17	Archwilio'r angen i ddatblygu llwybr rhan-amser i gofrestru ar gyfer rôl yr ymarferydd cynorthwyol ac alinio'r dysgu Lefel 4 sy'n seiliedig ar waith i gyflawni hyn.		x

Rhif yr argymhelliad	Argymhelliad	Lleol	Cenedlaethol
18	Gweithio i nodi lle mae cyfleoedd i ryddhau gallu meddygol trwy ddatblygu aelodau eraill o'r tîm delweddu amlddisgyblaethol, gan gynnwys lle y gellid hyfforddi gweithwyr proffesiynol eraill i ymgymryd â gweithgarwch delweddu penodedig.	x	x
19	Cynllun gweithlu i sicrhau bod y nifer cynyddol o hyfforddeion yn cael eu recriwtio i swyddi ymgynghorwyr yng Nghymru a monitro p'un a yw'r hyfforddeion ychwanegol sy'n cwblhau hyfforddiant yn mynd i'r afael â'r ymddeoliadau a ragwelir.	x	x
20	Mireinio ac ailadrodd y dull cynllunio gweithlu a ddefnyddiwyd wrth gynhyrchu Model Gweithlu Radioleg Cymru i gynhyrchu modelau gweithlu atodol a fydd yn cyfrannu at fodel gweithlu delweddu cyffredinol Cymru.		x
21	Mae angen ymagwedd gydweithredol i adolygu gwybodaeth o gynlluniau gweithlu sefydliadau i nodi meysydd allweddol lle gellir nodi opsiynau ac atebion gweithlu penodol. Gallai sefydlu cymuned ymarfer cynllunio'r gweithlu yn y gwasanaethau radioleg gefnogi dull mwy cydweithredol o ddatblygu datrysiadau gweithlu a rhannu ymarfer da, er enghraifft i fynd i'r afael â recriwtio a chadw ar gyfer swyddi mwy arbenigol a rhai y mae'n anodd recriwtio iddynt.	x	x
22	Ystorfa ddogfennau ganolog ar gyfer GIG Cymru i wella cydweithio a gwneud y mwyaf o gyfleoedd i rannu ymarfer da, rhagoriaeth glinigol, polisïau a gweithdrefnau, a gweithgarwch achredu. Yn ogystal, gellid defnyddio'r system hon i storio adnoddau i gefnogi'r gwaith o gynllunio'r gweithlu a hwyluso creu cymuned cynllunio'r gweithlu.		x

6.1 Y Camau Nesaf

Bydd yr argymhellion yn cael eu hadolygu gan IWEG a bydd cynllun gweithredu gyda pherchnogaeth ac amserlenni ar gyfer cyflawni y cytunwyd arnynt yn cael ei ddatblygu. Rhagwelir y bydd rhaglen waith ffurfiol yn cael ei sefydlu i fwrw ymlaen â'r camau hynny y nodir eu bod o fewn cwmpas y Rhaglen Genedlaethol Delweddu.

Cydnabyddir bod cynllunio'r gweithlu yn broses ailadroddus felly mae'n hanfodol bod llais radioleg yn parhau i gael ei glywed, a bod yr ymrwymiad i gydweithio, rhwydweithio a rhannu ymarfer da i wella gwasanaethau i gleifion yn parhau i gael ei harneisio. Er bod nifer o ddarnau o waith tymor canolig i hirdymor yn deillio o'r strategaeth hon, rhaid parhau i ddod â rheolwyr gwasanaethau radioleg ynghyd fel cymuned cynllunio'r gweithlu a chael cymorth gyda gweithgareddau cynllunio'r gweithlu lleol. Bydd hyn yn sicrhau bod uchelgais tymor canolig i hirdymor y strategaeth hon yn parhau i fod yn berthnasol ac y gellir ei wireddu.

Yn olaf, fel yr eglurwyd drwy gydol y ddogfen strategaeth hon, roedd cwmpas y gwaith hwn wedi'i gyfyngu yn y lle cyntaf i staff a gyflogir yn y gwasanaethau radioleg yn unig. Rhaid i'r broses ymgysylltu a'r dull cynllunio'r gweithlu a ddefnyddiwyd i ddatblygu'r strategaeth gweithlu hon gael eu hailadrodd yn awr er mwyn i'r gymuned ddelweddu ehangach gynhyrchu strategaethau gweithlu ychwanegol a fydd yn cyfrannu at fodel gweithlu delweddu cyffredinol Cymru.

YMCHWIL LLENYDDIAETH – CYFEIRIADAU

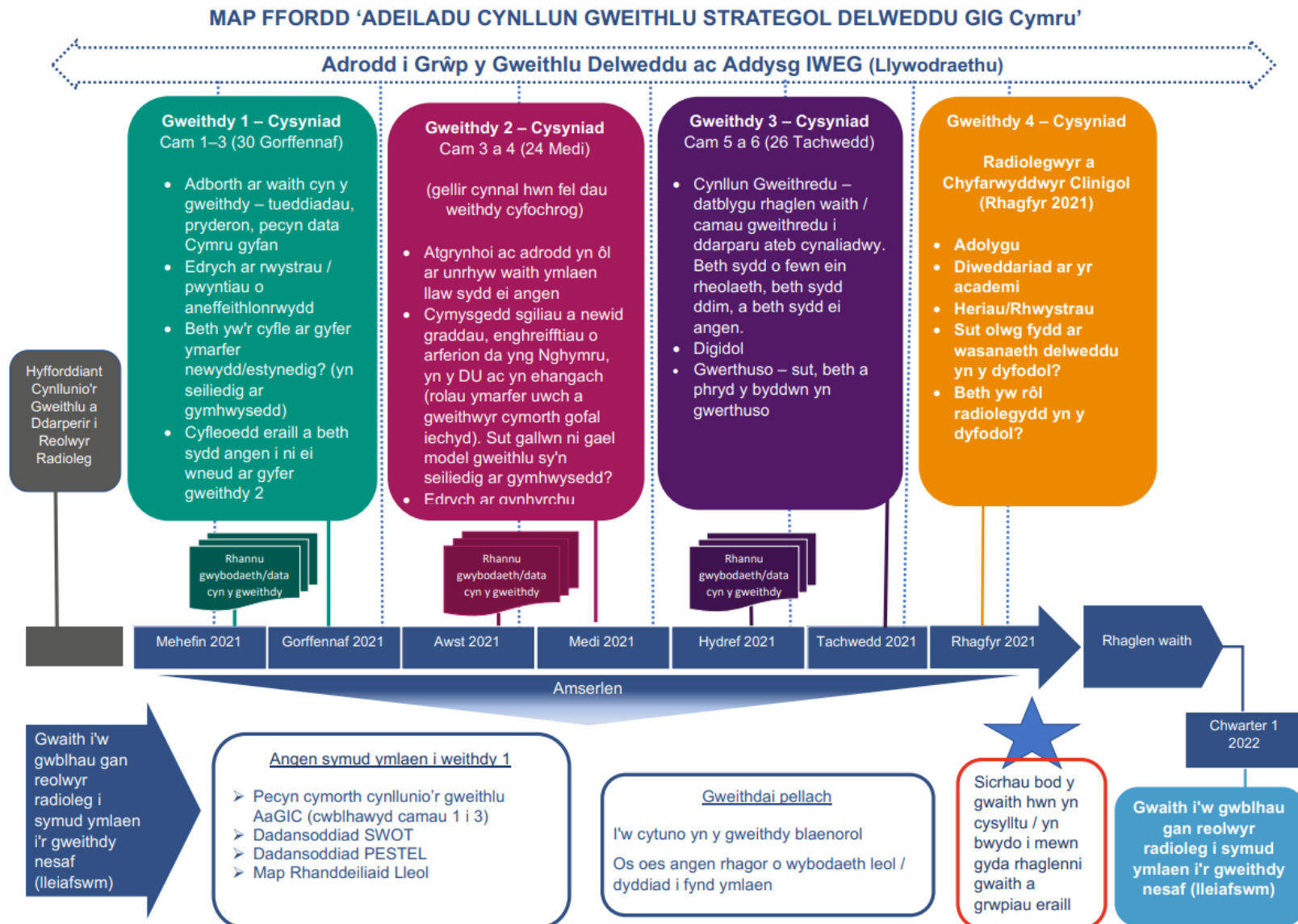
- Sefydliad Siartredig Personél a Datblygu (2020) *Impact of COVID-19 on working lives*. Gwefan y Sefydliad Siartredig Personél a Datblygu. Ar gael yn: [Impact of COVID-19 on working lives | Survey reports | CIPD](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Yr Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol (2021) *40 community diagnostic centres launching across England*. Gwefan Gov.UK. Ar gael yn: [40 community diagnostic centres launching across England – GOV.UK \(www.gov.uk\)](#) (cyrchwyd Ebrill 2022)
- Gomez L, Bernet P (2019) *Diversity improves performance and outcomes*. Unol Daleithiau: Elsevier Inc. Journal of the National Medical Association, 2019-08, Rhifyn 111 (4), t.383-392
- Swyddfa Gwyddoniaeth y Llywodraeth (2019) *Future of an ageing population*. Gwefan Gov.UK. Ar gael yn: [Future of an ageing population – GOV.UK \(www.gov.uk\)](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Green L, Lewis R, Evans L, Morgan L, Parry-Williams L, Azam S a Bellis MA (2020) *Byd pandemig COVID-19 a thu hwnt: Effaith Gweithio Gartref ac Ystwyth ar iechyd y cyhoedd yng Nghymru*. Adroddiad Cryno. Caerdydd, Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru. Canolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd ar Fuddsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant. Ar gael yn: [Byd pandemig COVID-19 a thu hwnt: Effaith Gweithio Gartref ac Ystwyth ar iechyd y cyhoedd yng Nghymru – Canolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd ar Fuddsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant \(phwwhocc.co.uk\)](#) (cyrchwyd Ebrill 2022)
- Halliday K, Maskell G, Beeley L, Elaine Quick E (2020) *Radiology: GIRFT Programme National Speciality Report*. Gwefan Getting it Right First Time (GIRFT). Ar gael yn: [Reports – Getting It Right First Time – GIRFT](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Hardy M, Harvey H (2020) *Artificial intelligence in diagnostic imaging: Impact on the radiography profession*. Lloegr: Sefydliad Radioleg Prydain. British Journal of Radiology, 2020-04-01, Cyf. 93 (1108), t.20190840-20190840
- Addysg a Gwellu Iechyd Cymru (AaGIC), Gofal Cymdeithasol Cymru (2020) *Cymru Iachach: Ein Strategaeth Gweithlu ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol*. Gwefan AaGIC. Ar gael yn: [Strategaeth Gweithlu Iechyd a Gofal Cymdeithasol – AaGIC \(gig.cymru\)](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Addysg Iechyd Lloegr (2019) *Research evidence of the impact of generational differences on the NHS Workforce*. Ar gael yn: [Generational-Differences-Deep-Dive.pdf \(allcatsrgrey.org.uk\)](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Addysg Iechyd, Unity Insights (2022) *AI Roadmap: Methodology and finding report*. Gwefan Addysg Iechyd Lloegr. Ar gael yn: [AI Roadmap report and interactive dashboard | Health Education England \(hee.nhs.uk\)](#) (cyrchwyd Ebrill 2022)
- Jones K, Warren A, Davies A (2015) *Mind the Gap: Exploring the needs of early career nurses and midwives in the workplace – Summary report from Birmingham and Solihull Local Education and Training Council Every Student Counts Project*. Ar gael yn: [Mind-the-Gap-Report.pdf \(hee.nhs.uk\)](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Coleg y Brenin Llundain (2018) *Futureproofing our NHS: A generational shift – Views from Student-led Health Commission*. Coleg y Brenin Llundain. Ar gael yn: [futureproofing-the-nhs-a-generational-shift.pdf \(kcl.ac.uk\)](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Y Sefydliad Cenedlaethol dros Ymchwil Iechyd (NIHR) (2021) *Multi long-term conditions (multimorbidity): making sense of the evidence*. Gwefan NIHR. Ar gael yn: [NIHR Evidence - Multiple long-term conditions](#)

[\(multimorbidity\): making sense of the evidence – Informative and accessible health and care research](#) (cyrchwyd Ebrill 2022)

- Cyflogwyr y GIG (2021) *More health and care roles to the shortage occupation list*. Gwefan NHS Employers. Ar gael yn: [More health and care roles to the shortage occupation list | NHS Employers](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- NHS Providers (2022) *Workforce Planning Survey*. Gwefan NHS Providers. Ar gael yn: [Workforce planning survey 2022 – NHS Providers](#) (cyrchwyd Ebrill 2022)
- Asiantaeth Genedlaethol Arwain at Arloesi mewn Gofal Iechyd (NLIAH) (2010) *Fframwaith ar gyfer Nyrsio Uwch, Bydwreigiaeth ac Ymarfer Proffesiynol Perthynol i Iechyd yng Nghymru*. Gwefan AaGIC. Ar gael yn: [Cyflwyno ymarfer uwch – AaGIC \(gig.cymru\)](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Asiantaeth Genedlaethol Arwain at Arloesi mewn Gofal Iechyd (NLIAH) (2015) *Fframwaith Gyrfa ar gyfer Gweithwyr Cymorth Gofal Iechyd*. Gwefan AaGIC. Ar gael yn: [Datblygu gweithwyr cymorth gofal iechyd – AaGIC \(gig.cymru\)](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (SYG) (2022) *Overview of the UK population: 2020*. Gwefan y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Ar gael yn: [Overview of the UK population – Office for National Statistics \(ons.gov.uk\)](#) (cyrchwyd Ebrill 2022)
- Iechyd Cyhoeddus Lloegr (2017) *Facing the Facts, Shaping the Future: A draft health and care workforce strategy for England to 2027*. Gwefan Addysg Iechyd Lloegr. Ar gael yn: [Workforce strategy | Health Education England \(hee.nhs.uk\)](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Adolygiad Topol – Adroddiad annibynnol ar ran yr Ysgrifennydd Gwladol dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol – Chwefror 2019
- Rahel A, Kubik-Huch R, Vilgrain V, Krestin G, Reiser M, Attenberger U, Muellner A, Hess C, a Hricak H (2019) 'Women in radiology: gender diversity is not a metric – it is a tool for excellence'. *European Radiology*, 2019-12-04, Cyf. 30 (3), t.1644-1652
- Richards R (2020) *Diagnostics: Recovery and Renewal Report of the Independent Review of Diagnostic Services for NHS England*. Gwefan GIG Lloegr. Ar gael yn: [NHS England » Diagnostics: Recovery and Renewal – Report of the Independent Review of Diagnostic Services for NHS England](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Sgiliau Iechyd (2021) *The Six Steps Methodology to Integrated Workforce Planning*. Gwefan Sgiliau Iechyd. Ar gael yn: [Six Steps methodology to Integrated Workforce Planning – Sgiliau Iechyd](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Coleg Brenhinol y Radiolegwyr (2021) *Clinical radiology: UK workforce census 2020 report*. Gwefan Coleg Brenhinol y Radiolegwyr. Ar gael yn: [New RCR census shows the NHS needs nearly 2,000 more radiologists | Coleg Brenhinol y Radiolegwyr](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Cymdeithas y Radiograffwyr (2017) *HEE leads work on a common definition for advanced clinical practice*. Gwefan Cymdeithas y Radiograffwyr. Ar gael yn: [HEE leads work on a common definition for advanced clinical practice | Cymdeithas y Radiograffwyr](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Cymdeithas y Radiograffwyr (2022) *What is advanced practice in radiography? A level of practice characterised by a high level of autonomy and complex decision making*. Gwefan Cymdeithas y Radiograffwyr. Ar gael yn: [What is advanced practice in radiography? | Cymdeithas y Radiograffwyr](#) (cyrchwyd Ebrill 2022)

- Llywodraeth Cymru (2018) *Cymru iachach: cynllun tymor hir ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol*. Gwefan Llyw.Cymru Ar gael yn: [Cymru iachach: cynllun tymor hir ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol | LLYW.CYMRU](#) (cyrchwyd Ebrill 2022)
- Llywodraeth Cymru (2021) *Llesiant Cymru: 2021*. Gwefan Llyw.Cymru Ar gael yn: [Llesiant Cymru: 2021 | LLYW.CYMRU](#) (cyrchwyd Mawrth 2022)
- Llywodraeth Cymru (2022) *Ein rhaglen i drawsnewid a moderneiddio gofal a gynlluniwyd a lleihau rhestrau aros yng Nghymru*. Gwefan Llyw.Cymru Ar gael yn: [Trawsnewid a moderneiddio gofal a gynlluniwyd a lleihau rhestrau aros y GIG | LLYW.CYMRU](#) (cyrchwyd Medi 2022)
- Llywodraeth Cymru (2018) *Datganiad Ysgrifenedig – Datganiad o Fwriad ar gyfer Gwasanaethau Delweddu Diagnostig*. Gwefan Llyw.Cymru Ar gael yn: [Datganiad Ysgrifenedig – Datganiad o Fwriad ar gyfer Gwasanaethau Delweddu Diagnostig \(5 Mawrth 2018\) | LLYW.CYMRU](#) (cyrchwyd Ebrill 2022)

ATODIAD A – MAP FFORDD YMGYSYLLTU

ATODIAD B – DADANSODDIAD SWOT CENEDLAETHOL GWASANAETHAU RADIOLEG

ATODIAD C – DOGFENNAU CRYNO, GWEITHDY DILYNOL

“ADEILADU CYNLLUN GWEITHLU STRATEGOL DELWEDDU GIG CYMRU”

Gweithdy 1 – Crynodeb o'r Adborth

Presenoldeb Da: Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe, Academi Ddelweddu Genedlaethol Cymru, Cymdeithas y Radiograffwyr – Cynhaliwyd gan Gydweithrediaeth GIG Cymru ac Addysg a Gwellu Iechyd Cymru.

Roedd pawb wedi ymgysylltu'n llawn â Gweithdy'r Gweithlu 1 a chawsom y mwyafrif sylweddol o'r rhag-waith a oedd yn ddyledus cyn y gweithdy. Bwriad y broses hon yw nid yn unig helpu i adeiladu Cynllun Gweithlu Strategol Delweddu GIG Cymru ond hefyd helpu i ddatblygu cynlluniau delweddu lleol a herio meddwl traddodiadol. Buom yn ymdrin â chynnwys strategol Cymru a pham mae angen cynllun gweithlu / rhaglen waith genedlaethol yn ogystal â lleol.

Roedd y rheolwyr radioleg eisoes wedi derbyn pecyn data manwl i gynorthwyo gyda'r gwaith paratoi. Gwnaethom gynnwys rhai o'r mewnwelediadau/gwybodaeth a ddangoswyd gan y data a'n myfyrdodau ar y negeseuon. Soniasom am sut mae niferoedd comisiynu addysg wedi cynyddu flwyddyn ar ôl blwyddyn a sut y dylai delweddu eleni fod wedi teimlo effaith y cynnydd o waith comisiynu 2017. Yn 2020-21, comisiynodd AaGIC 15 o leoedd addysg ar gyfer radiograffwyr adrodd. Fodd bynnag, buom yn dadlau p'un a fyddai hyn yn ddigon i dalu am y cynnydd yn y galw yn ogystal ag ymddeoliadau. Mewn perthynas â'r proffil oedran, gellir dadlau nad yw'r rhagolygon yn gadarnhaol iawn, gyda 27% o radiograffwyr a 27% o radiolegwyr dros 50 ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd y ffaith bod 43% o weithwyr cymorth gofal iechyd mewn radioleg dros 50 oed yn anghydbwyso'r ffigurau. Gwnaethom archwilio proffiliau rhyweddol ar draws y gwahanol sefydliadau. Yn ôl y disgwyl, roedd hyn yn dangos gweithlu benywaidd yn bennaf. Fodd bynnag, arweiniodd archwilio gweithwyr cymorth gofal iechyd ym maes radioleg yn unig at gyfradd is na'r cyfartaledd cyffredinol o weithwyr cymorth gofal iechyd gwrywaidd (a oedd yn cynrychioli 74% yn fenywod a 26% yn ddynion).

Buom yn trafod COVID-19 ac unrhyw elfennau cadarnhaol i'w cadw. Yna, gyda'n gilydd, gwnaethom adolygu holl elfennau'r dadansoddiadau SWOT lleol gyda'i gilydd ac ystyried beth fyddai'r dadansoddiad SWOT cenedlaethol cychwynnol yn ei gynnwys. Y negeseuon a ddaeth i'r amlwg yn gryf oedd fel a ganlyn:

teimlwyd bod adferiad COVID-19, cynnydd yn y galw, dim digon o amser i hyfforddi a mentora staff, pa gyfleoedd y gall Academi Ddelweddu Genedlaethol Cymru eu cynnig, a symleiddio yn gyfle os caiff y broses ei gwella (rhai adolygiadau cymysg yma). Mae gennym weithlu cryf a gwydn, ond mae angen inni gynnal eu hiechyd a'u llesiant. Mae'r gweithlu yn frwdfrydig i feddwl y tu allan i'r bocs ac am ddatblygu ac ymestyn eu sgiliau. Fodd bynnag, cytunwyd na allwn barhau i ddibynnu ar ewyllys da a bod angen i ni fanteisio ar y proffil uwch / cynnydd mewn ymgysylltu y mae COVID-19 wedi'u rhoi i wasanaethau delweddu.

Gwnaeth hynny ein harwain yn llyfn i'r gweithgaredd nesaf, sef ystyried beth y gallem ei ddechrau, ei stopio, a pharhau ag ef ym maes delweddu. Rhoddwyd y cyfranogwyr yn awtomatig mewn tair o'r ystafelloedd rhithwir (a gafodd eu hwyluso wedyn) ac ystyriodd y grwpiau un o dri cwestiwn. Treuliasom gryn dipyn o amser ar y gweithgaredd hwn, a oedd yn caniatáu i ni (ymysg pethau eraill) sôn am rwystrau a heriau. Roedd yn anodd cadw at drafod yr un cwestiwn yn unig ym mhob grŵp. Pan wnaethom ni i gyd ddychwelyd i'r prif grŵp trafod, gwnaethom ganiatáu adborth ar bob cwestiwn, a gafodd ei drafod wedyn, a lle bo'n briodol, ychwanegwyd ato a chafodd ei wella.

Cynhyrchodd Gweithgaredd 2 lawer o ddadlau ac yna gwnaethom ystyried pa mor bwysig yw sganio'r gorwel a beth oedd ar ddod yn nyfodol delweddu yr oedd angen i ni baratoi ar ei gyfer. Gwnaethom gyffwrdd â'r galw am arbenigeddau o fewn gwasanaethau delweddu, sut y bydd triniaeth canser yn her, a'r rôl hanfodol y mae diagnosteg yn ei chwarae yn llwybrau cleifion. Mae'r adferiad o COVID-19 yn heriol, ond mae cydnabyddiaeth na allwn barhau i wneud mwy o'r un peth yn unig. Mae gan ddelweddu ran hanfodol i'w chwarae wrth wneud i lwybr cyfan y cleifion redeg yn llyfn, ac mae angen amser ar wasanaethau delweddu i hyfforddi a mentora cenhedlaeth bresennol a newydd y gweithlu delweddu.

Parhau

Byr (1 flwyddyn)	Tymor Canolig (1-5 mlynedd)	Tymor Hir (>5 mlynedd)	
u i wthio ffiniau i ddatblygu radiograffwyr ymhlach	Hyfforddi gweithwyr profesiynol eraill i wneud gwaith delweddu i wella llyf cleifion	Datblygu gweithwyr profesiynol eraill i allu ymgymryd â mwy o waith delweddu, e.e. adroddiadau "poeth" yng nghwmpas ymarfer nysys MU	systemau TG gwahanol
llo'r potensïal i ddatblygu uwch-erwyr B4 ac ymestyn ymarfer dan wyllylaeth radiograffwyr	Darparu mwy o ddulliau delweddu mewn lleoliadau cymunedol a meithrin sgiliau gweithwyr eraill i ymgymryd â phroffion pwynt gofal a delweddu mwy amserol	Radiograffwyr i gyfrannu at lwybrau cleifion eraill mewn rolau arbenigol	
gu cwnpas uwch-ymarferwyr i wneud r ein bod yn hanteisio arnynt cymaint o modd nawr	Parhau i ddatblygu goruchwyliaeth, gan gynnwys goruchwyliaeth o bell, a datblygu gweithdrefnau gweithredu safonol i gefnogi hyn o safbwynt llywodraethu	Parhau i ddatblygu gwasanaethau sydd wedi'u galluogi'n well trwy seilwaith TG/digidol	
u i archwilio gwahanol ffyrdd o feddwl	Prosesau tebyg i gyfarwyddyd grŵp cleifion i alluogi newidiadau i'r modd y darperir gwasanaethau		
u i herio'r sefyllfa bresennol ac archwilio u'n wahanol			
y cymysgedd sgiliau i ddwallu nion newidlo gweithlu'r dyfodol, a fydd yn am ail-funo o sut rydym yn rhannu gwaith yn erbyn risg			
hio mewn partneriaeth gyda egwyr i adeiladu'r oruchwyliaeth sydd ei n i ddatblygu radiograffwyr ymarfer ndig	TG – buddsoddi mewn systemau archfio lluniau a chyfarhebu sydd ar gael i bawb er mwyn galluogi rhannu	Adedlaidu datrysiaidau gweithlu cynaliadwy lle rydym yn adeiladu gwasanaethau a rolau newydd (cyflenwad gweithlu digonol i fodloni'r galw cyfnewidiol pan fydd rôl yn newid a phobl yn datblygu sgiliau a gwybodaeth newydd ac i gwmpasu gwaith newydd)	
radiograffwyr yn gweud mwy o adrodd	Lleihau'r defnydd o rifau ysbyty yn lle rhifau'r GIG	(STOPIO: Adeiladu gwasanaethau o amgylch unigolion yn hytrach na llwybrau cleifion)	
	Cael meddygon teulu i wneud cais (o'r dechrau i'r diwedd) – bydd system well yn hwyluso ceisiadau delweddu priodol gan feddygon teulu		
	Cyflwyno systemau TG sy'n galluogi cysondeb yn nata cleifion ar draws y safle		
	Lleihau'r defnydd o rifau ysbyty yn lle rhifau'r GIG		
	Cael meddygon teulu i wneud cais (o'r dechrau i'r diwedd) – bydd system well yn hwyluso ceisiadau delweddu priodol gan feddygon teulu		
	Cyflwyno systemau TG sy'n galluogi cysondeb yn nata cleifion ar draws y safle		

Beth sydd Nesaf:

Roedd y gweithdy hwn (1) yn canolbwyntio ar gamau 1 i 3, o chwe cham methodoleg cynllunio gweithlu integredig 'Sgiliau Iechyd'. Mae Gweithdy 2 wedi'i drefnu ar gyfer 24 Medi 2021 a bydd yn ailedrych ar Gam 3 ac yn canolbwyntio ar Gam 4. Rhagwelir y bydd angen cynnal gweithdy 2b ochr yn ochr ag anghenion addysgol a bydd angen gwahanol fynychwyr ar hwn ond bydd yn parhau i fod yn rhan o'r broses hon. Yn amlwg, bydd crynodeb adborth cyfatebol arall ar gyfer Gweithdai 2 (a & b).

“ADEILADU CYNLLUN GWEITHLU STRATEGOL DELWEDDU GIG Cymru”

Gweithdy 2 (a & b) – Crynodeb o’r Adborth

Presenoldeb Da: Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a’r Fro, Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe, Ymddiriedolaeth Felindre, Iechyd y Cyhoedd, Academi Ddelweddu Genedlaethol Cymru, Cymdeithas y Radiograffwyr – Cynhaliwyd gan Gydweithrediaeth GIG Cymru ac Addysg a Gwella Iechyd Cymru. Cafwyd cyflwyniad gan Great Ormond Street, Ymddiriedolaeth Manceinion, Adran Iechyd Galwedigaethol CTM, a Chymdeithas y Radiograffwyr.

Er y cawsom ymgysylltiad da, dylid nodi, oherwydd pwysau aruthrol ar y gwasanaeth, nid oedd rhai byrddau iechyd prifysgol yn gallu mynychu'r ddau weithdy (2a & 2b). Fodd bynnag, cawsom ymgysylltiad da gan bob sefydliad yn ystod pob rhan o sesiwn 2.

Gweithdy 2a

Dechreuodd sesiwn 2a gydag adolygiad o'r allbynnau o weithdy 1, i weld p'un a oeddent yn teimlo'n iawn, neu p'un a oedd angen eu haddasu. Yna, cawsom gyflwyniadau gan Great Ormond Street, Ymddiriedolaeth Manceinion ac Adran Iechyd Galwedigaethol (CTM) ar ymarfer arloesol ar newid y cymysgedd sgiliau, i helpu i ymestyn ein ffordd o feddwl am yr hyn y gallwn ei wneud yn y maes delweddu yng Nghymru. Cafodd y [cyflwyniadau](#) adborth da iawn a chawsant eu recordio er mwyn caniatáu iddynt gael eu gweld gan bobl nad oeddent yn gallu bod yn bresennol ar y diwrnod.

Yna, gwnaethom chwarae fideo, “[Trawsnewid y gweithlu radioleg](#)”, a wnaeth ein harwain at ein gweithgaredd i drafod enghreifftiau o gymysgedd sgiliau a chymysgedd graddau y gallem eu cyflwyno i ardal newydd a thros Gymru gyfan. Cafodd yr wybodaeth a gafwyd o hyn ei gwella ymhellach y tu allan i'r gweithdy gan reolwyr radioleg a'i defnyddio i lywio gweithdy 2b, a oedd yn canolbwyntio ar addysg.

Gwnaethom ddod â'r gweithdy i ben drwy gymryd peth amser i feddwl am werthuso/gwireddu buddion. Sut ydym yn gwybod beth, pryd, a phwy? Sut mae'r newid wedi bod o fudd i'r claf, gan sicrhau nad oes unrhyw ganlyniadau anfwriadol wedi digwydd? Rhannodd Victoria Whitchurch o'r Academi Ddelweddu enghreifftiau o ba mor bwysig yw hi i feddwl am werthuso ar y dechrau ac nid wrth edrych yn ôl.

Gweithdy 2b

Gwnaethom ddechrau'r gweithdy hwn, sef 2b, gan edrych ar fersiwn wedi'i choladu o'r allbwn o'r gweithdy cyntaf (2a) a threulio peth amser yn edrych ar hyn a beth oedd y gwahanol gategorïau'n ei ddweud wrthym.

Yna cawsom gyflwyniad gan Gymdeithas y Radiograffwyr ar “Dyfodol y proffesiwn radiograffig”, ac yna gwnaethom ofyn ychydig o gwestiynau, a oedd yn ein harwain at y cyddestun cyllido ar gyfer ymarfer uwch ac estynedig. Cawsom sawl sleid ar hyn, a oedd yn codi ymwybyddiaeth. Mae'n bwysig, lle mae cyllid ar gael, ei fod yn cael ei gyrchu i gefnogi addysg a datblygiad.

Dyna pryd y cawsom y cyntaf o'n trafodaethau grŵp i gasglu gwybodaeth ac archwilio opsiynau. Yr hyn yr oeddem yn teimlo oedd yn bwysig yma oedd deall pam nad yw hyn yn digwydd yn barod, sef beth sy'n ei atal neu beth sydd ar goll.

Yna, gwnaethom symud i'r gweithlu cymorth a gofyn ychydig o gwestiynau eto. Yna, gwnaethom edrych ar yr addysg sydd ar gael ym maes radioleg a deall yr opsiynau a'r llwybrau ariannu. Cymerwyd amser yma i drafod llywodraethu ac aethom dros yr hyn sydd ar gael i gefnogi a chynorthwyo dirprwyo priodol. Fel y dychmygwyd, cododd hyn lawer o ddadlau.

Gwnaeth hyn ein harwain at ein trafodaeth grŵp olaf, lle casglwyd gwybodaeth eto ac archwilio opsiynau. Yr hyn a ddaeth i'r amlwg yma oedd yr angen i ddatblygu llwybrau o'r gweithiwr cymorth i'r radiograffydd wrth ystyried gweithwyr Band 5 presennol lefel gradd. Hefyd, yr angen i ddatblygu ac adnabod profiad gweithwyr Band 5.

Beth sydd Nesaf:

Roedd y ddau weithdy hyn yn canolbwyntio ar gamau 3 a 4 o chwe cham methodoleg cynllunio gweithlu integredig '[Sgiliau Iechyd](#)'. Rydym yn parhau ar ein map ffordd ar gyfer ymgysylltu i weithdy 3, sydd wedi'i amserlennu ar 26 Tachwedd 2021, ac eto bydd yn rhaid iddo fod yn rhithwir. Bydd gweithdy 3 yn canolbwyntio ar gamau 5 a 6, a fydd yn canolbwyntio ar gynllunio gweithredu. Wrth gwrs, bydd crynodeb adborth cyfatebol arall ar gyfer gweithdy 3.

“ADEILADU CYNLLUN GWEITHLU STRATEGOL DELWEDDU GIG CYMRU”

Gweithdy 3 – Crynodeb o'r Adborth

Presenoldeb Da: Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe, Ymddiriedolaeth Felindre – Cynhaliwyd gan Gydweithrediaeth GIG Cymru ac Addysg a Gwella Iechyd Cymru.

O ystyried yr heriau presennol, gwnaethom gynnal ymgysylltiad da. Roedd y gweithdy hwn yn ymdrin â chamau 5 a 6, sef cynllunio gweithredu, ond roeddem hefyd eisiau gwirio'r gwaith o ddatblygu cynllun gweithlu lleol a chynnig cymorth ychwanegol os oedd angen.

Gwnaethom ystyried cynllunio gweithlu strategol eto a'r gwahanol gamau a gymerwyd wrth drawsnewid ein gweithlu. Yna cawsom gyfle i bob sefydliad grynhoi ei sefyllfa o ran datblygu cynlluniau gweithlu lleol.

Manteisiwyd ar y cyfle i wirio'r hyn yr oeddem wedi'i glywed hyd yn hyn mewn perthynas â'r heriau a'r rhwystrau y mae'r gwasanaeth yn eu hwynebu, yn ogystal â chryfderau a chyfleoedd. Gwnaethom edrych ar ragamcanion data ac archwilio sut y gallai tueddiadau gweithio llai nag amser llawn ar draws pob ystod oedran ddylanwadu ar gapasiti'r gweithlu sydd ar gael. Roeddem yn cydnabod y gall y ffordd y mae pobl eisiau gweithio fod yn wahanol wrth symud ymlaen oherwydd gwahaniaethau rhwng cenedlaethau. Gwnaethon sylweddoli mai ychydig o ddata oedd gennym ar hyn o bryd ar sut y mae pobl ym maes radioleg am weithio yn y dyfodol.

Yna gwnaethom ganolbwyntio ar y gwahanol feysydd y byddai gweithio digidol yn eu helpu, ac mewn perthynas ag deallusrwydd artiffisial, gwnaethom dynnu sylw at adroddiad 2020 a oedd yn nodi:

“Er ei bod yn ymddangos bod deallusrwydd artiffisial ar yr olwg gyntaf yn bygwth rôl y radiograffydd, mae ei fabwysiadu a'i weithredu'n eang hefyd yn cynnig cyfleoedd sylweddol ar gyfer mwy o ymreolaeth a hunanddiffiniad.” “Mae'r dyfodol yno i'w greu heddiw a'n cyfrifoldeb proffesiynol ni yw sicrhau nad yw cyfleoedd yfory yn mynd heibio inni.”

Gwnaethom ofyn ychydig o gwestiynau rhyngweithiol trwy Mentimeter i wirio'r hyn yr ydym wedi'i glywed hyd yn hyn, i gael gwybod sut mae pobl eisiau gweithio yn y dyfodol, ac i weld p'un a oes angen cymorth pellach ar bobl yn lleol i ddatblygu eu cynllun gweithlu.

Yna gwnaethom symud i'n gweithgaredd mewn tair ystafell drafod. Roedd hwylusydd yn bresennol mewn pob un o'r tair ystafell drafod i gefnogi a chwarae'n ôl pa wybodaeth a gasglwyd o weithdai blaenorol. Trafododd pob grŵp yr wybodaeth a gasglwyd a phenderfynu a oedd pob un yn fater lleol, yn fater cenedlaethol neu fater i AaGIC. Allbwn y gweithgaredd yw cefnogi'r hyn sydd angen ei wneud ar lefel genedlaethol, ble y gall AaGIC gefnogi, a'r hyn y dylai sefydliadau ei gynnwys yn lleol yn eu cynllun gweithlu. Yma daethom yn ôl fel prif grŵp ac adroddodd yr hwylusydd o bob grŵp yn ôl ar eu tri phrif fater yr oeddent am fwrw ymlaen â nhw.

Gwnaethom dreulio'r adran olaf yn ailadrodd y pecyn cymorth cynllunio'r gweithlu a thynnu sylw at enghraifft o gynllun gweithredu. Hefyd yn ailystyried yr hyn sydd ei angen ar gyfer cynllunio gweithlu llwyddiannus, nid i ddechrau o'r dechrau bob tro ond yr angen i ailedrych ar bethau a'u hadnewyddu'n rheolaidd. Deall bod y cynlluniau gweithlu lleol yn ddogfen fyw y mae angen ei monitro a'i hadnewyddu'n rheolaidd.

Gwnaethom ddod â'r sesiwn i ben gyda dyfyniad gan Edward de Bono, a oedd yn feddyg, seicolegydd, awdur a dyfeisiwr o Falta a fathodd y term 'meddwl ochrol' ac ysgrifennodd y llyfr Six Thinking Hats.

Beth sydd Nesaf:

Roedd y gweithdy hwn yn canolbwyntio ar gamau 5 a 6 o chwe cham methodoleg cynllunio gweithlu Sgiliau Iechyd. Y cam nesaf yw'r cam ymgysylltu meddygol. Bwriedir cynnal gweithdy 4 ym mis Rhagfyr – mae gweithdy 4a gyda'r radiolegwyr cofrestrydd arbenigol, mae gweithdy 4b gyda'r cyfarwyddwyr clinigol a'r radiolegwyr o bob bwrdd iechyd yng Nghymru. Gwnaethom benderfynu y byddai'r ddwy sesiwn hyn yn cael eu cynnal yn rhithwir yn unig ac maent yn cael eu cefnogi gan Academi Ddelweddu Genedlaethol Cymru.

“ADEILADU CYNLLUN GWEITHLU STRATEGOL DELWEDDU GIG CYMRU”

Gweithdy 4 (Meddygol) – Crynodeb o'r Adborth

Presenoldeb Da: Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe, Ymddiriedolaeth Felindre, Iechyd y Cyhoedd – Cynhaliwyd gan Gydweithrediaeth GIG Cymru, Addysg a Gwellu Iechyd Cymru, Academi Ddelweddu Genedlaethol a Scarlet Designs.

Cyn gweithdy 4, cynhaliwyd sesiwn gweithdy gyda'n radiolegwyr dan hyfforddiant – i glywed eu llais ac i gael eu mewnbwn i'r broses ymgysylltu. Roedd yr hyfforddeion yn canolbwyntio'n fwy ar y presennol ac felly roedd hi braidd yn anodd eu cael i unrhyw le yn y dyfodol o ran sut yr hoffent weld gwasanaeth delweddu'r dyfodol ond roedd eu mewnbwn yn werthfawr serch hynny.

Roeddem yn falch y cawsom bresenoldeb gan bob bwrdd iechyd yn y prif weithdy i radiolegwyr (gweithdy 4). Roedd presenoldeb yn cael ei werthfawrogi'n fawr o ystyried cefndir o amser caled iawn – gwnaethom newid i amgylchedd rhithwir a hefyd cywasgu'r gweithdy i hanner diwrnod i helpu i leihau'r pwysau ar sicrhau presenoldeb.

Gwnaethom ddechrau trwy roi'r diweddaraf i'r mynychwyr ar ein taith hyd yma (dosbarthwyd dogfennau ymlaen llaw) a dangos tueddiadau comisiynu addysg ar gyfer addysg feddygol ac anfeddygol, ond hefyd yn cydnabod sut mae'r galw hefyd yn tyfu. Gwnaethom adolygu tueddiadau'r gweithlu a diweddarau'r dadansoddiad SWOT cenedlaethol. Gwnaethom sôn hefyd am gyfrifiad gweithlu Coleg Brenhinol y Radiolegwyr 2020.

Yna rhoddodd yr Academi Ddelweddu gyflwyniad ar ei rôl bresennol a'i chyfeiriad yn y dyfodol, gan roi gwybodaeth ystadegol ychwanegol er mwyn cyfeirio ati ymhellach.

Er mwyn arwain y mynychwyr i ganolbwyntio ar y dyfodol, cawsom ddau weithgaredd wedyn. Roedd y cyntaf yn canolbwyntio ar ble rydych eisiau bod a sut i gyrraedd yno. Cawsom ddwy sesiwn mewn grwpiau llai gyda hwyluswyr, gydag adborth yn cael ei adrodd yn ôl i'r prif grŵp.

Yr ail weithgaredd oedd trafodaeth grŵp ar yr hyn sy'n rhaid digwydd i'n tywys i'r dyfodol a beth sydd angen ei fwydo wedyn i'r cynllun gweithlu cenedlaethol.

ATODIAD D – ENGHREIFFTIAU O YMARFER DA CYNLLUNIO'R GWEITHLU LEDLED CYMRU

Datrysiad i'r Gweithlu Radioleg – Enghraifft o Ymarfer Da

Sefydliad: Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan

Swydd: Radiograffydd Fasgwlaidd/Ymyriadol

Cyflwynwyd y rôl hon i helpu gyda'r llwyth gwaith radioleg ymyriadol. Mae hon yn rôl uwch sy'n ymarferydd annibynnol, heb oruchwyliaeth, sydd, fel rhan o'i rôl, yn cyflawni mewnosod llinell cathetr canolog wedi'i fewnosod yn ymylol (PICC) ac yn cefnogi hyfforddi staff a chodi ymwybyddiaeth o reolwyr llinell PICC. Mae'r rôl hon yn cyflawni tasgau a fyddai'n cael eu gwneud yn draddodiadol gan radiolegydd ymgynghorol. Mae radioleg ymyriadol yn faes sy'n anodd iawn recriwtio iddo ac mae'n bwysig gwneud y defnydd mwyaf posibl o adnoddau prin i fynd i'r afael â galwadau ymchwiliadau cymhleth ac mae'r rôl newydd hon yn caniatáu i radiolegwyr ymgynghorol flaenoriaethu gweithdrefnau diagnostig a therapiwtig ymyriadol cymhleth brys.

Pam ei chyflwyno?

Roedd angen i ni wneud pethau'n wahanol ac roedd angen i ni roi profiad da i'r claf, gan gynnwys lleihau amseroedd aros. Gyda'r rôl hon, gallwn ddarparu parhad gofal, a ddarperir mewn gwahanol safleoedd ar draws y bwrdd iechyd. Mae'r rôl newydd yn gallu neilltuo amser i hysbysu/addysgu'r cleifion ac mae hefyd yn darparu gofal darbodus hanfodol. Rydym yn ehangu set sgiliau adrannau a staff anfeddygol mewn delweddu.

Beth, os o gwbl, yw'r rhwystrau posibl?

Pwysau galw cynyddol o ran llwyth gwaith a chael yr amser i hyfforddi a mentora staff wrth iddynt ddatblygu. Ni all hyfforddi a datblygu staff fod yn wasanaethau untro sy'n dibynnu ar unigolyn sengl; mae angen cymorth parhaus arnynt i lwyddo ac i'r gwasanaeth fod yn gynaliadwy. Mae angen inni hefyd sicrhau bod ein cydweithwyr radiolegwyr yn rhan o'r gwasanaeth a meithrin lefel yr ymddiriedaeth yn y system y bydd y gofal a roddir gan rolau anfeddygol newydd yn cael ei roi yn y ffordd gywir, gyda threfniadau hyfforddi a llywodraethu cadarn.

Beth sydd nesaf?

Y meysydd sydd yn ein Cynlluniau Tymor Canolig Integredig lle'r ydym yn bwriadu symud ymlaen ag ymarfer uwch yw ymyriadau uwchsain, adroddiadau MRI a thomograffeg gyfrifiadurol ar y colon, adroddiadau tomograffeg gyfrifiadurol ar y pen i gleifion allanol, ac uwchsain MSK. Ein gweledigaeth barhaus yw cynyddu meysydd ymarfer uwch/estynedig anfeddygol.

Syniad Terfynol: Ymrwymodd Cyfarwyddiaeth Radioleg Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan i ddod yn gyfarwyddiaeth ddysgu a pharhau i fuddsoddi mewn datblygu ein staff gyda'r nod o sicrhau gwasanaethau delweddu diogel, effeithiol, effeithlon, amserol ac ymatebol i'n cleifion. **Dr A Kumar, Gofal wedi'i Drefnu mewn Meddygaeth Gyffredinol Aciwt.**

Datrysiad i'r Gweithlu Radioleg – Enghraifft o Ymarfer Da

Sefydliad: Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

Swydd: Fflworosgopeg Fideo dan Arweiniad Radiograffydd

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Betsi Cadwaladr
University Health Board

Cyn y pandemig, roedd gennym un radiolegydd ymgynghorol yn gwneud fflworosgopeg fideo ar gyfer pediatreg a ymddeolodd ar ddechrau'r pandemig; yr unig opsiwn ar gael fyddai anfon ein cleifion i Ymddiriedolaeth Sefydledig y GIG Plant Alder Hey, Lerpwl.

Pam ei chyflwyno?

Mae'r cleifion hyn fel arfer yn gymhleth iawn felly gall cyrraedd apwyntiad fod yn her fawr. Gwnaethom ddatblygu'r holl lywodraethu o amgylch y rôl radiograffydd estynedig hon i'n galluogi i ddarparu gwasanaeth fflworosgopeg fideo pediatrig dan arweiniad radiograffwyr ym Mangor a Wrecsam. Rydym newydd ddechrau hyfforddi radiograffydd arall i sicrhau bod gennym gapasiti gweithlu ar gael.

Beth, os o gwbl, yw'r rhwystrau posibl?

Roedd angen llawer o amser gan y radiolegydd ymgynghorol (cyn iddo ymddeol) i gefnogi'r hyfforddiant a datblygu'r strwythur llywodraethu i alluogi cyflwyno gwasanaeth fflworosgopeg fideo pediatrig dan arweiniad radiograffydd. Roeddem yn ffodus iawn bod gennym radiolegydd a oedd yn awyddus iawn i'n cefnogi. Heb ei gefnogaeth, ni fyddem wedi gallu cyflwyno'r gwasanaeth hwn a byddai llawer o gleifion wedi gorfod teithio i Alder Hey. Roedd angen cymeradwyaeth a chefnogaeth gan Goleg Brenhinol y Therapyddion Iaith a Lleferydd i sicrhau bod y therapyddion lleferydd ac iaith wedi eu hyswrio gan eu corff proffesiynol i gefnogi'r gweithdrefnau heb i feddyg fod yn rhan o'r weithdrefn.

Beth sydd nesaf?

Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn parhau i chwilio am feysydd ar gyfer datblygu ymarfer ac ehangu rolau ar draws pob dull.

Syniad Terfynol:

Mae cyflwyno fflworosgopi fideo pediatrig wedi bod yn gadarnhaol gan ein bod nid yn unig wedi gallu cynnal y gwasanaeth ond hefyd ei ddarparu o Wrecsam a Bangor, pan mai dim ond ar safle Wrecsam yr oedd ar gael yn flaenorol pan oedd dan arweiniad ymgynghorydd. Mae hyn wedi gwneud gwelliant gwirioneddol i brofiad y claf i blant o'r gorllewin a fyddai wedi gorfod teithio i Wrecsam yn flaenorol.

Helen Hughes, Rheolwr Gwasanaeth Proffesiynol Radioleg

Datrysiad i'r Gweithlu Radioleg – Enghraifft o Ymarfer Da

Sefydliad: Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro

Swydd: Rhyddhau dan Arweiniad Radiograffydd ar gyfer yr Uned Achosion Brys

Mae gan Ysbyty Athrofaol Cymru Uned Damweiniau ac Achosion Brys fawr, gyda dros 130,000 o gleifion y flwyddyn yn ei mynychu. Mae radiograffwyr adrodd wedi darparu 'adroddiadau poeth' ar gyfer cleifion damweiniau ac achosion brys yn ystod oriau swyddfa safonol ers 2010 i gefnogi diagnosis a rheolaeth glinigol cleifion ag anafiadau ysgerbydol. Rydym wedi penodi dau uwch-ymarferydd radiograffydd adrodd amser llawn yn ddiweddar i gefnogi'r gwasanaeth adrodd am ffilmiau plaen. Dyma'r penodiadau amser llawn cyntaf o'r natur hon ar gyfer Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro. Mae rhyddhau dan arweiniad radiograffydd ar gyfer cleifion â mân anafiadau wedi'i roi ar waith mewn nifer fach o safleoedd yn Lloegr, ond nid oedd unrhyw ysbytai yng Nghymru wedi darparu'r gwasanaeth hwn. Dangosodd treial ar raddfa fach a gynhaliwyd yn flaenorol ostyngiad mewn amseroedd aros cleifion ac ailalwadau cleifion yn ogystal â boddhad cleifion uwch. Lansiwyd menter ar y cyd rhwng radioleg a gofal heb ei drefnu i weithredu hyn fel prosiect ar raddfa fawr.

Pam ei chyflwyno?

Er mwyn cyfrannu'n gadarnhaol at lif cleifion o fewn yr uned, gan leihau amseroedd aros cleifion a darparu mwy o gymorth tîm amlddisgyblaethol i gydweithwyr yn yr Uned Achosion Brys. Lle na ddangosir unrhyw anaf esgrynog, gall radiograffwyr adrodd adrodd yn ffurfiol ar y radiograff, rhoi canlyniadau i gleifion, darparu cyngor a mân driniaethau, a chwblhau'r holl ddogfennau a phrosesau clinigol gofynnol i ryddhau'r claf o'r Uned Achosion Brys. Trafodir yr holl ganfyddiadau radiolegol cadarnhaol gyda'r clinigydd atgyfeirio er mwyn gallu dilyn y llwybr rheoli anaf priodol. Mae cymhwyso dyfeisiau cymorth wedi'i gynnwys o fewn cymwyseddau radiograffwyr i ganiatáu i radiograffwyr adrodd reoli anafiadau penodol a gofal ymlaen heb yr angen i'r claf ddychwelyd at gydweithwyr yn yr Uned Achosion Brys.

Beth, os o gwbl, yw'r rhwystrau posibl?

Mae cyllid ar gyfer y gwasanaeth hwn wedi'i sicrhau am gyfnod o 12 mis; mae angen cyllid rheolaidd i sicrhau y gall y llwybr ddod yn barhaol. Bydd angen casglu a dadansoddi data i ddangos prawf o gysyniad ar y safle hwn. Bu'n hanfodol ymgymryd â'r prosiect hwn fel menter ar y cyd rhwng adrannau radioleg a gofal heb ei drefnu i sicrhau bod hyfforddiant radiograffwyr yn cwmpasu'r holl ofynion a bod cynllun y llwybr wedi'i optimeiddio ar gyfer anghenion yr ysbyty hwn.

Beth sydd nesaf?

Ymgymryd â chasglu a dadansoddi data i werthuso effaith y gwasanaeth a sicrhau cyllid rheolaidd, gan anelu at ymestyn i ddarparu gwasanaeth saith diwrnod gydag oriau gweithredu yn gysylltiedig â gofynion yr uned. Mae uwch-ymarferwyr hefyd yn cynyddu eu cwmpas ymarfer i gynnwys radiograffau ffilm plaen o bob ffynhonnell atgyfeirio (cleifion mewnol, cleifion allanol a meddygon teulu) ar gyfer radiograffau ysgerbydol, yr abdomen a'r frest.

Syniad Terfynol: Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn parhau i ymdrechu am ragoriaeth, gan fuddsoddi amser ac adnoddau i alluogi staff i gyflawni eu potensial a bod o fudd i gleifion a defnyddwyr gwasanaeth.

Lesley Harries, Radiograffydd Arolygol

Datrysiaid i'r Gweithlu Radioleg – Enghraifft o Ymarfer Da

Sefydliad: Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg

Swydd: Adroddiadau Porth ar y Frest dan Arweiniad Radiograffydd

Pam ei chyflwyno?

Mae'r rôl newydd hon ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg yn darparu adroddiadau poeth ar gyfer pob pelydr-X o'r frest. I ddechrau, adroddwyd am y pelydrau-X o'r frest yn sgil atgyfeiriadau brys ar gyfer cancer a amheuir ar unwaith, gan alluogi diagnosis cyflymach ac atgyfeirio ymlaen. Nod y rôl newydd hon a arweinir gan y radiograffydd adrodd yw darparu adroddiadau ar unwaith ar gyfer pob pelydr-X o'r frest.

Beth, os o gwbl, yw'r rhwystrau posibl?

Amser yw'r rhwystr mwyaf. Mae prinder staff oherwydd COVID-19 a phwysau llwyth gwaith yn aml yn ymyrryd â'r gwasanaeth hwn gan fod y radiograffydd weithiau'n cael ei alw i ffwrdd i ardal glinigol.

Beth sydd nesaf?

Bydd y staff newydd yn yr haf yn cefnogi'r rôl newydd hon ac yn galluogi'r radiograffydd i weithio'n agos gyda llwybr cancer yr ysgyfaint. Mae ymgysylltu â'r tîm amlddisgyblaethol eisoes ar y gweill ac mae archwiliadau i gefnogi datrysiaid y gweithlu ar y gweill.

Syniad Terfynol:

Gall ymarfer uwch fynd â gwasanaeth yn ei flaen a chefnogi'r meddyg gofal arbenigol a thaith y claf.

Sharon Donavan, Radiograffydd Arolygol

Datrysiad i'r Gweithlu Radioleg – Enghraifft o Ymarfer Da

Sefydliad: Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda

Swydd: Adroddiadau Tomograffeg Gyfrifiadurol ar y Pen

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Hywel Dda
University Health Board

Mae'n anodd recriwtio radiograffwyr sydd eisiau gweithio ac aros yn ein hardal. Hoffem hyfforddi mwy o radiograffwyr mewn ymarfer uwch/estynedig, ac mae gennym staff sy'n awyddus i ddatblygu, ond mae'n anodd cael rhywun wrth gefn i wneud hyn. Efallai y bydd angen inni dyfu ein gweithlu o'r boblogaeth leol, felly byddent am aros ac adeiladu eu bywyd yn yr ardal leol. Nid yw'r graddedigion radiograffeg presennol yn dewis gweithio yn Hywel Dda. Rydym wedi penodi cynorthwywyr radioleg Band 3 yn ddiweddar gyda'r bwriad o'u hyfforddi fel ymarferwyr cynorthwyol, ond mae Caerdydd wedi cyhoeddi'n ddiweddar nad ydynt yn cynnal y cwrs ymarferydd cynorthwyol eleni. Y rheswm dros newid y cwrs ymarferydd cynorthwyol i gyd-fynd â blwyddyn gyntaf y radd radiograffeg israddedig oedd er mwyn sicrhau dyfodol y cwrs hwn o ystyried y niferoedd cymharol isel sy'n cofrestru ac felly roedd y newyddion diweddaraf yn siomedig. Ar hyn o bryd, nid oes gennym unrhyw ddulliau eraill o hyfforddi ymarferwyr cynorthwyol yng Nghymru.

Pam ei chyflwyno?

Cyflwynwyd y rôl i helpu gyda chyfradd brosesu adroddiadau tomograffeg gyfrifiadurol ar y pen, sy'n arwain at ofal cleifion amserol ac effeithiol. Mae gennym aelod arall o staff sy'n dymuno hyfforddi yn y maes clinigol hwn, ond mae'n anodd blaenoriaethu adroddiadau tomograffeg gyfrifiadurol anfeddygol ar y pen ar hyn o bryd.

Beth, os o gwbl, yw'r rhwystrau posibl?

Y rhwystr i ddatblygiad pellach yw'r gallu i hyfforddi/mentora staff a gallu rhyddhau'r staff o'u dyletswyddau radiograffig craidd.

Beth sydd nesaf?

Rydym yn bwriadu anfon rhywun ar gwrs adrodd ar lyncu bariwm oherwydd ei bod yn cynnal archwiliadau cleifion allanol ar hyn o bryd ond ni all adrodd arnynt. Eto, y rhwystr yw cael amser i hyfforddi/mentora a'r amser sydd ei angen i adrodd. Rydym wedi cysylltu ag AaGIC i holi am atebion amgen ar gyfer hyfforddiant/cyllid ymarferwyr cynorthwyol.

Syniad Terfynol: Rydym yn ffodus bod gennym staff brwdfrydig a rhagweithiol sydd bob amser yn barod i fynd yr ail filltir i sicrhau parhad yn y ddarpariaeth gwasanaeth. Mae'r un staff hyn yn awyddus i ymestyn eu rôl, gan fod y rheolwyr am eu cefnogi i helpu i gadw a gwella'r gwasanaethau a ddarperir. Mae angen i ni allu dod o hyd i ffyrdd newydd o lenwi swyddi gwag cyffredinol Band 5 er mwyn caniatáu i staff gael eu rhyddhau ar gyfer hyfforddiant a darparu atebion 'tyfu eich hun' ar gyfer ymarferwyr cynorthwyol a radiograffwyr gan nad yw'r system hyfforddi bresennol yn gweithio i lawer o fyrdau iechyd yng Nghymru.

Gail Roberts-Davies, Pennaeth Radioleg, a Sarah Proctor, Radiograffydd Arolygol Arweiniol y Safle

Datrysiad i'r Gweithlu Radioleg – Enghraifft o Ymarfer Da

Sefydliad: Iechyd Cyhoeddus Cymru

Swydd: Radiograffwyr Ymarfer Ymgynghorol

Mae Bron Brawf Cymru yn sefyll allan o ran mabwysiadu'r rolau hyn ar lefel ymgynghorydd. Nid yw'r rhain yn cael eu henwi'n swyddogol yn ESR fel ymgynghorwyr anfeddygol, ond ar lefel glinigol mae gennym bobl yn gweithredu'n uchel iawn o ran cyfrifoldeb ac ymreolaeth. Roedd angen i ni ddatblygu pobl i'r lefel hon ac roedd y cymorth gan ein cydweithwyr meddygol yn allweddol i ni lwyddo. Ar hyn o bryd, mae pedair rôl o'r fath ar draws canolfannau Bron Brawf Cymru yn Ne Cymru. Mae gan y gwasanaeth sylfaen gref o rolau ymarfer uwch hefyd.

Pam ei chyflwyno?

Un o'r ysgogwyr mwyaf oedd diffyg radiolegwyr y fron. Gwnaethom fabwysiadu'r ymagwedd bod angen gweithlu hybrid arnom a oedd yn cynnwys rolau ymgynghorwyr meddygol ac anfeddygol i helpu gyda phwysau recriwtio a darparu'r lefel o wasanaeth sy'n ofynnol. Byddai'r gwasanaeth mewn lle llawer tlotach pe na baem wedi bod yn rhagweithiol wrth geisio datblygu'r rolau hyn.

Beth, os o gwbl, yw'r rhwystrau posibl?

Mae angen inni wneud y system yn haws i'w hachredu ac awdurdodi'r defnydd o'r teitl ymgynghorydd anfeddygol. Mae deall lle mae angen y rôl hon a pheidio â chael cynllun ar lefel Cymru o ran lle a phryd i gyflwyno'r rôl lefel glinigol hon ym maes radioleg yn rhwystr. Mae Bron Brawf Cymru wedi bod yn ffodus iawn o gael arweinwyr clinigol cefnogol i gyflwyno'r llwybr hwn.

Beth sydd nesaf?

Yng Ngogledd Cymru, mae dwy o bobl ar hyn o bryd yn gweithio tuag at ymarfer lefel ymgynghorydd – dros yr ychydig flynyddoedd nesaf, rydym yn bwriadu eu symud i redeg eu clinigau eu hunain. Rydym yn edrych ar feysydd eraill a bydd cael gweithlu craidd ar lefel ymgynghorydd yn cyfrannu'n aruthrol. Mae mamograffwyr ymarfer ymgynghorol yn gweithredu fel asesydd cyfrifol yng nghlinig y fron ac yn cefnogi'r gwasanaeth biopsi gyda chymorth gwactod ac maent yn wirioneddol yn rheoli eu llwyth achosion eu hunain o waith. Gallant hefyd gyflwyno yn y tîm amlddisgyblaethol a gwneud penderfyniadau yn y clinig ynghylch beth i'w ddelweddu ymhellach a beth i roi biopsi iddo.

Syniad Terfynol: Dylai'r rolau tra arbenigol hyn gael eu llywio gan anghenion y gwasanaeth a darparu buddion mesuradwy i gleifion. Dylai'r rolau fod wedi'u diffinio'n dda a chaniatáu dilyniant graddol i ddatblygu'r unigolion tuag at y lefel ofynnol o ymarfer clinigol ac ymreolaeth. Dylai'r safonau ar gyfer mesur perfformiad clinigol a sicrhau ansawdd fod yn debyg i gydweithiwr meddygol sy'n cyflawni'r un dyletswyddau.

Dean Phillips, Pennaeth Rhaglen, Bron Brawf Cymru

Datrysiad i'r Gweithlu Radioleg – Enghraifft o Ymarfer Da

Sefydliad: Bwrdd Iechyd Addysgu Powys

Swydd: Radiograffydd Adrodd

Mae Bwrdd Iechyd Addysgu Powys yn comisiynu cyfran o waith adrodd radioleg i ysbytai cyffredinol dosbarth cyfagos trwy gomisiynu drwy gytundebau lefel gwasanaeth. Yn ogystal â'r radiograffydd adrodd presennol, mae Bwrdd Iechyd Addysgu Powys wedi recriwtio radiograffydd adrodd 1.0 wte ychwanegol. Cytunwyd hyn fel rhan o gymeradwyaeth achos busnes mewnol gyda golwg ar ddychwelyd adroddiadau radioleg o fewn cwrdd ymarfer cytunedig. Bydd y capasiti cynyddol hwn o fewn Bwrdd Iechyd Addysgu Powys yn lleihau amseroedd cwblhau adroddiadau ac yn cefnogi llwybrau cleifion. Yn ogystal, mae Bwrdd Iechyd Addysgu Powys ar hyn o bryd yn cefnogi clinig fasgwlaidd un stop gan ddefnyddio'r gwasanaeth uwchsain. Trwy weithio ar y cyd â llawfeddyg fasgwlaidd o ysbyty cyffredinol dosbarth cyfagos, mae wedi lleihau amseroedd aros, ac wedi galluogi gostyngiad yn yr ôl troed carbon trwy gadw gwasanaethau'n lleol yn unol â Strategaeth Iechyd a Gofal Bwrdd Iechyd Addysgu Powys.

Pam ei chyflwyno?

Mae hyn wedi cynyddu'r capasiti adrodd ac wedi lleihau amseroedd adrodd ar gyfer canlyniadau i gleifion ym Mhowys, sy'n cynnig gwasanaeth tecach ar draws Powys, gan wella llwybrau cleifion a chefnogi canlyniadau cleifion.

Beth, os o gwbl, yw'r rhwystrau posibl?

Weithiau, gall Powys wynebu problemau recriwtio sylweddol oherwydd natur wledig y gwasanaethau. Mae gwaith yn parhau i ddatblygu'r gwasanaethau a gynigir a'r diwylliant ac i wneud Powys yn lle mwy deniadol i weithio i staff ar bob cam o'u gyrfa.

Beth sydd nesaf?

Cynyddu capasiti clinigau un stop o fewn dull cydweithredol aml-ddisgyblaethol, gan weithio ochr yn ochr â gwasanaethau eraill. Cynyddu cwrdd ymarfer uwch-ymarferwyr presennol, gan weithio ochr yn ochr â'r prifysgolion i ddatblygu radiograffwyr "cartref" lleol o weithwyr cymorth gofal iechyd Bwrdd Iechyd Addysgu Powys gyda llwybrau a dulliau hyfforddi arloesol.

Syniad Terfynol: Mae Bwrdd Iechyd Addysgu Powys yn parhau i ddatblygu a gwella'r gwasanaethau a gynigir i gleifion Powys trwy hyfforddiant staff, tiwtoriaeth, llywodraethu cadarn, a chyfluoedd arweinyddiaeth, gyda'r nod o gadw gwasanaethau'n lleol yn unol â'r strategaeth iechyd a gofal.

Michelle Kirkham, Pennaeth Proffesiynol Radiograffeg

Datrysiad i'r Gweithlu Radioleg – Enghraifft o Ymarfer Da

Sefydliad: Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe

Swydd: Radiograffydd Ymarfer Uwch MRI Cardiaidd

Pam ei chyflwyno?

Mae angen nifer cynyddol o archwiliadau MRI cardiaidd ar draws y bwrdd iechyd. Nifer cyfyngedig o radiolegwyr a chardiolegyddion i bostio'r broses ac adrodd ar yr archwiliadau hyn. Mae hyfforddiant yn parhau ar gyfer radiograffydd MRI cardiaidd profiadol i gwblhau ôl-brosesu MRI cardiaidd a chynhyrchu rhag-adroddiad gan ddefnyddio templed gosod. Bydd y rhag-adroddiad yn cael ei wirio gan y radiolegydd.

Beth, os o gwbl, yw'r rhwystrau posibl?

Mae prosiectau tebyg wedi'u cyflwyno yn GIG Lloegr ond nid oes cwrs hyfforddi ffurfiol wedi'i sefydlu eto. Mae pob sefydliad yn dilyn llwybr pwrpasol. Amser i ryddhau'r radiograffydd i hyfforddi oherwydd lefelau staffio is.

Beth sydd nesaf?

Parhau â'r hyfforddiant gan ddilyn llwybr sy'n debyg i'r un a ddefnyddir ar gyfer adroddwyr. Datblygu achos busnes i ddarparu ôl-lenwi i ganiatáu mwy o amser i'r radiograffydd gyflawni'r rôl ymarfer uwch hon.

Syniad Terfynol:

Gall radiograffwyr ymarfer uwch fod yn ateb costeffeithiol i rai problemau capasiti.

Janine Sparks, Rheolwr Gwasanaeth Radioleg

Datrysiad i'r Gweithlu Radioleg – Enghraifft o Ymarfer Da

Sefydliad: Ymddiriedolaeth GIG Felindre

Swydd: Adroddiadau dan Arweiniad Radiograffydd ar gyfer Sganiau Radiotherapi Stereotactig

Roedd y galw am y gwasanaeth hwn yn cynyddu ac roedd tua 20% o'r galw am sganiau MRI.

Pam ei chyflwyno?

Yn dilyn costau ac achos busnes cadarn a gyflwynwyd i “Moondance”, cronfa canser elusennol sy'n cefnogi arloesedd. Cymeradwywyd hyn a dyfarnwyd refeniw am ddwy flynedd, i ymgymryd â hunanddysgu a goruchwyliaeth radiolegydd i allu adrodd am y sganiau hyn. Ni wnaeth COVID-19 helpu ond mae wedi profi'n llwyddiant gwirioneddol.

Beth, os o gwbl, yw'r rhwystrau posibl?

Roedd yr hyfforddiant wedi'i ystyried yn dda ac roedd angen llawer o hunanddysgu ac roedd angen nifer cynhwysfawr o adroddiadau dall i sicrhau cymhwysedd. Fodd bynnag, nid oes gan y rôl hon gynllun olyniaeth pan ddaw'r cyllid i ben. Hefyd, gall cyflenwi gwyliau blynyddol a salwch fod yn broblem.

Beth sydd nesaf?

Potensial ar gyfer adrodd am ffilmiau plaen ond gallai galw dyddiol isel a meini prawf atgyfeirio cyfyngedig gymhlethu cymhwysedd hyfforddi. Potensial i ddatblygu llwybr claf ar gyfer adroddiadau MRI dan arweiniad radiograffydd ar gyfer yr asgwrn cefn / y pen. Byddai angen cymhwyster ffurfiol a hyfforddiant mewnol.

Syniad Terfynol:

Prosiect wedi'i lunio'n dda ar gyfer gwella gwasanaethau a gyflawnwyd trwy gais unigolyn a gwaith caled gyda chymorth gan gronfeydd elusennol i ddarparu “canlyniadau cysylltiedig â chleifion” cadarnhaol a mesuradwy.

Michael Booth, Rheolwr Radioleg